

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g Pri večjem g
naročilu popus
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Najvišje slovensko vprašanje

Ker nek dosti vplivni belgrajski list zopet pogreva vprašanje redukcije univerz, pri čemer zagovarja (ne vprvič!) predvsem okrnitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani, je potrebno, da to vprašanje zopet premotimo, in to s stališča, ki ga je treba poudariti zlasti napram gotovim krogom v prestolici naše države.

Začnimo s konstatacijo nekega bistveno važnega dejstva: Da je naša univerza v naši državi, potem ko je bila zakonito ustanovljena, sploh postala vprašanje, to je neveljiva zasluga naše SDS. Le-ta je po svojih vodivnih političkih od samega početka naperila vse svoje sile proti ljubljanski univerzi kot gojišču naše slovenske narodne kulture. Ako smemo o tej stranki izreči kaj pohvalnega, potem ji na noben način ne smemo odreči priznanja, da je v tej točki svojega programa bila brezobzirno dosledna. Ljubljanska univerza po tem programu ne sme biti slovenska, ampak »jugoslovenska«, kar se pravi toliko kot srbska, ker jugoslovenstvo kot narod ali kultura — vsaj ne v zmyslu nekega homogenega spoja — ne obstoja, niti se more umetno proti vsem zakonom narave in zgodovine ustvariti. Mogoče je edino ali da ostanemo sami svoj narod, ali pa da se popolnoma stopimo v erbstvu ali hrvatstvu. Ker naši vseučiliščni kulturni delavci po tej poti niso šli in tudi ne morejo iti, so naše vseučilišče v Belgradu osumnili kot protidržavno in vsaj klerikalizujuče, če ne naravnost klerikalno, kajti ravno in prav iz svojega načelnega stališča vnu branijo slovenstvo kot narod. Takrat odločujočim krogom v Belgradu je prišlo seveda kakor nalašč, da se je slovenska stranka postavila na protislovensko stališče, ker je to bila pač najlažja pot slovenstvu izpodrežati korenine. Kakor hitro je v Belgradu SDS več pomenila kot ves ostali slovenski narod, se je začel tudi križeviti pot slovenske univerze, ki bi je ne bili samo reducirali, ampak odpravili, da se niso vendarle bali slovenskega naroda, in če ne bi bilo — bodimo pravični — ostalo v širših plasteh SDS še nekaj ali mogoče celo veliko neizkoreninljivega slovenskega čuta. Na vsak način pa je odtakrat naše vseučilišče, ki se je smatralo kot intangibilno, prišlo v diskusijo in se je našim kulturnim delavcem delo temeljito otežkočilo in zagrenilo.

Ako se tedaj tudi še danes pojavljajo v izvestnih krogih naši univerzi nasprotna težnje in razpoloženja, je to le posledica onega duha, ki je dal svojčas s pomočjo SDS prosvetni politiki v naši državi slovenstvu neprijazno smer, ki se more le počasaj likvidirati. Kako žež noč spraviti s sveta tendenco uniformirati naše šolstvo, če pa je slovenska SLS sama po svojih eksponentih položila roko na slovenski jezik in duha v šoli? Kako Belgrad naenkrat prepričati, da je fundamentalno zgrešeno tisto »narodno edinstvo«, ki nujno vede do razdiranja slovenske univerze, ako g. dr. Kramer, najnovejši zagovornik slovenske univerze, v isti sapi v svojih novoletnih člankih zdihuje po tem »narodnem edinstvu«? Kako v en mah izbrisati, kar se je SDS posrečilo sankcionirati po temeljni ustavi države? Kdor tedaj dela odgovorno za te težnje našo stranko, ki je komaj tri mesece v vladi, je ali neumen ali pa brezvesten demagog.

Naša stranka se dobro zaveda, kaj bi pomenilo, če bi se na ta ali vni način, pa naj si bo pod še tako upravičeno izgledajočo pretezo, posrečilo amputirati ljubljansko univerzo. To bi bil samo začetek sistematično zamišljene akcije, da se s skrajšanjem popolnoma utrne življenje slovenski univerzi. Kultura vsakega naroda se gradi z univerz, ne z ljudske šole, in če izgubimo svojo univerzo, potem smo zadeni v srce kot samostojen kulturni narod. Naša inteligenca se bo vzgajala vsa v Belgradu ali Zagrebu, v par desetletjih ne bomo imeli več nobenih slovenskih profesorjev, in če bi tak kurz šel dalje, tudi ne slovenskih ljudskošolskih učiteljev, in po par pokolenjih bi se slovenski književni jezik razvil najzj v pokrajinske dialekte. Šola, sodstvo, državna in oblastna uprava, tehnika in gospodarstvo, v kolikor pride v poštev jezik, pa tudi kulturno oboležje — vse bi potem samo posebi prenehalo biti slovensko. Izginila bo in to hitro, slovenska knjiga, izvzemši cerkvenih in onih za domačo uporabo — skratka slovenski narod bo kot narod izhiral. Ni glavno to, da ne bomo imeli svoje tehnične fakultete, da bi se Belgrad okoristil z našimi

Proračun vojnega ministrstva soglasno sprejet

Minister Hadžić informira poslance o stanju v naši armadi — Dajmo armadi, kar je zaslužila in za kar je potrebna — Opozicija kritizira, a soglasno sprejema — Načelno stališče SLS.

r Belgrad, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji finančnega odbora je bil v razpravi proračun vojnega ministrstva, ki je manjši nego je bil prejšnja leta. Toda za naše gospodarske razmere je še vedno precej visok. Vojni minister general Hadžić je izjavil, da je na zahtevo finančnega ministra ostrigel proračun, kjer je le mogel, več pa ne more, ne da bi se pregrešil zoper lastno vest.

V debati so govorili samo poslanci opozicije. Poslanci večine so navedli svoje želje na seji vladne večine, ki se je vršila pred sejo. Kritika opozicije je bila zelo blagohotna, kakor je vojni minister sam poudaril. V glavnem se je pritoževala, da je vojni minister v zahtevah okrnitve preveč popustljiv. Zlasti samostojni demokrat Demetrovič je očital ministru, zakaj da je dal lansko leto proračun tako ostriči, da so krediti za vojsko premajhni.

Tudi radičevci so bili zelo zmerni v svoji kritiki. V glavnem so se omejevali na težave, ki jih imajo radi svoje stranke v vojski. N. pr. glede tistih oseb, ki so radi radičevske agitacije zapustili vojsko, sedaj pa so bili za to kaznovani. Zanje zahtevajo amnestijo.

Ekspoze vojnega ministra

V začetku seje je vojni minister v daljšem ekspozeju naglasil, da je bil prvotni načrt proračuna vojnega ministrstva 3 milijarde 936 milijonov. Ta predlog je temeljil na stvarnih in dejanskih potrebah. Radi težnje, da tudi vojska doprinese, da se proračun vojskih izdatkov zmanjša, so se mnoge potrebe odložile za bodoče proračunske leto. Sedanji proračun se je reduciral in znaša 2 milijardi 428 milijonov 541 tisoč 226 Din. Od prvotnega proračuna se je ta proračun zmanjšal za poldrugo milijardo. To je skrajna meja, do katere smo lahko še šli v redukciji tega proračuna.

Nasproti proračunu 1927/28 je večji za 57 milijonov 587 tisoč Din. Predlog proračuna za 1928/29 je treba kritizirati z drugega stališča. Proračun 1927/28 je znašal 2 milijardi 384 milijonov 991 tisoč. Ker pa so se v teku leta krediti izkazali za nezadostne, so bili potrebni naknadni krediti. Če bi se vsa ta povišanja dodala k temu proračunu, potem se vidi, da je znašal 2 milijardi 403 milijone 161 tisoč. Z ozirom na to je predlog za 1928/29 večji od proračuna 1927/28 samo za 24 milijonov.

Osebnih izdatki so se povečali, ker se je povečalo število oseb za 1804. Letos imamo 224 mladih častnikov več nego doslej, v podčastniškem kadru 850 oseb več, dalje imamo več 10 uradnikov, 10 ministrov, 16 uradnikov, 40 arhivarjev. To povečanje osebja je bilo potrebno, ker se nahajamo v končnem dovrševanju tehničnega zavoda v Kragujevcu in zavoda v Zrčevu in Čačaku.

Proračun za prave potrebe naše vojske ni zadosti velik. Po sedanjih predlogih znaša prehrana enega vojaka 7.60 Din dnevno. To je najboljši dokaz, kako gledamo na gospodarstvo. Za nabavo hrane za vojaštvo bi bilo najbolje, da bi se hrana takoj nabavila ob žetvi, ker je takrat najcenejša. Tega pa ni mogoče storiti, ker ni dovolj skladišč in ne dovolj kreditov. Radi tega smo prisiljeni nabavljati na kredit. Da bi se to odpravilo, je ministrstvo v preteklem letu poskušalo dobiti vsoto 100 milijonov Din na račun obratnega kapitala. Radi finančnih razmer in načina budžetiranja pa se ta namera ni mogla uresničiti.

Za razne najemnine se letno porabi 8 milijonov Din. To vprašanje bi se najlažje rešilo

lepimi instituti, da bi se okoristila s trudi našega znanstvenega dela belgrajske industrija, glavno je to, da bi to pomenilo začetek konca našega narodnega kulturnega življenja in s tem slovenskega naroda kot naroda!

To so torej tisti za nas edino merodajni vidiki, s katerih presojava naše univerzitetno vprašanje, in mi bi ne imeli ničesar proti temu, ako bi »Trgovinski glasnik«, oziroma njegov vseučiliški referent, neizogibni g. Kostić, zavzel nasproti temu svoje stališče, zakaj le potem se bo debata vršila na odkritosrčni podlagi, dočim so razlogi, ki se z izvestne strani navajajo v prilog redukcije naše slovenske univerze, gola maskiranje pravih misli in namenov.

s tem, da bi se najelo dolgoročno posojilo. V tem oziru se je storilo že več poskusov, ki so pa vsi ostali brez uspeha. Radi tega je vojni minister prisiljen staviti v vsak proračun te vsote za zakupnino. Za zgraditev skladišč in njihovo vzdrževanje je potrebno 1 milijarda 100 milijonov. Verjetno je, da tega skoro ne bo mogoče dobiti.

Za zrakoplovne potrebe se je določilo nekaj nad 3 milijone več, kakor lani. Z ozirom na potrebe in važnost aviatike je to majhna vsota. Šele z nabavo materiala, ki jo določa ta proračun, se bo lahko reklo, da se je pričel pravilen razvoj našega zrakoplovstva. Da bi se izvedle nameravane sestave zrakoplovnih enot, so potrebni večji krediti. Za zrakoplovne potrebe se mora dati čimprej in čim hitreje, ker je stvar nujna.

Za mornarico se je določilo malo. Važnost mornarice pa je tako velika, da bi morala biti vsota mnogo večja. Ker se ne more storiti naenkrat vse, se po načrtu dela na razvoju. V proračun se je postavila samo vsota, ki je potrebna za nujne stvari mornarice.

Na podlagi teh kratkih pojasnili in podatkov, ki sem jih navedel v posebnem ekspozeju, se lahko prepričate, da vsebuje predloženi proračun vojnega ministrstva vsote za neobhodne potrebe vojske, mornarice, zrakoplovstva in obmejnih čet. Zato vas zagotavljam, da je naša dična in junaška vojska popolnoma zaslužila, da ji poklonimo svojo pozornost, ker je ona dosedaj vedno v miru in v vojni dokazala, da je najbolj skromna v potrebah in da stoji po patriotski sili vedno na višini in predvsem na prvem mestu med najboljšimi vojskami, ki so imele vedno več kakor je bilo potrebno. Zato vas prosim, da ta proračun sprejmete kot minimalen.

Minister je za svoja pojasnila žel odobranje vseh poslancev finančnega odbora.

Kritika opozicije

Prvi je govoril Radičev poslanec, bivši minister in ž. Košutič. V svojem govoru je izjavil, da smatra, da je proračun zelo velik in da ga ne more sprejeti kljub svoji najboljši volji. Po njegovem mnenju je gotovo preveč, da gre skoro polovica proračuna za vojsko. Če pogledamo proračune drugih držav, vidimo, da je tamkaj razmerje popolnoma drugačno. Vse države delajo na miroljubnosti. Z ozirom na to bi bilo potrebno, da tudi mi delamo v tem duhu miroljubne politike. Nato je govoril o potrebah mornarice. Potem se pa pritožuje proti strankarstvu, ki se po njegovem mnenju uvaža v našo vojsko. Končno pa le odobrava izvajanja vojnega ministra in se pridružuje njegovim željam, njegovim pohvalam hrabrosti naše vojske.

Zemljoradnik Voja Lazič je v kratkem govoru zahteval znižanje službenega roka.

Pavle Radič (HSS) je kritiziral proračun. Naglašal je dejstvo, da se mora vojska obdržati na višini, ki je neobhodno potrebna za našo sigurnost. Graja pa predvsem nepravilnosti, ki jih izvršuje orožništvo. Posebno govori o svojem potovanju po južni Srbiji. Po njegovem mnenju je Radičeva akcija onemogočila ravno orožništvo, ki ni bilo na potrebni objektivni višini.

Na popoldanski seji je govoril Drljevič, za njim pa Demetrovič. Oba sta kritizirala posamezne pojave v vojski. Demetrovič je v svojem govoru vprašal vojnega mi-

Ker se pa vlada, v kateri sedi večinsko zastopstvo slovenskega naroda, dobro zaveda, v kakšnem nasprotstvu do tega naroda bi bil vsak poseg na njegovo narodno univerzo, zato se nam ni potreba preveč vznemirjati nad dejstvom, da se del belgrajske javnosti še ni preorijental glede vprašanja, ki ni vprašanje financ, niti številčnega razmerja Slovenec do Srbov, ampak vprašanje slovenskega naroda kot kulturnega naroda, ki hoče razvijati tako svoje lastno kulturno življenje kakor tudi s tem obogatovati kulturo vseh jugoslovanskih narodov in naše države. Pojmi pa se morajo enkrat popolnoma razjasniti, in zato smo napisali ta članek.

Poincaré,

francoski ministrski predsednik, k predstoječim volitvam v Franciji

nistra, ali je on menjal svoje gledišče ali pa poslanci SLS z ozirom na vprašanje, da naj vojaštvo po možnosti služi v domačih krajih. Minister mu na to ni odgovoril, videč, da hoče poslanec Demetrovič uganjati samo strankarstvo in izizvalno demagoško politiko.

Pač pa mu je takoj odgovoril poslanec Smodej, ki je izjavil:

Poslanec Smodej naglašja stališče SLS.

»Poslanci SLS imamo v tem vprašanju isto mišljenje, kakor smo ga imeli prej kdaj. Rač. raznih klimatičnih razmer smo mišljenja, da služi vojaštvo po možnosti v svoji ožji domovini. Za vojaške bolnice znaša kredit 24 milijonov. V Sloveniji pa dosedaj ni bilo malarije, pač pa jo je tja zaneslo vojaštvo. Po naravi so ljudje v malaričnih krajih proti malariji bolj odporni. Ravno sedanjí minister je začel upoštevati to mišljenje in mi samo želimo, da bi ga on v bodočnosti še bolj vpošteval.

Vprašal bi pa Demetroviča, ki je govoril o vojnici, ali je njegova skupina menjala svoje mišljenje o vojnici zato, ker je v opoziciji? Leta 1923. je edino Jugoslovanski klub glasoval proti zakonu o vojski in mornarici, ker so bile v zakonu določbe, kakor n. pr. tista v vojnici, s katerimi nismo soglašali in ne soglašamo. Vaša skupina, to je samostojni demokrati, pa je za zakon glasovala, med volitvami pa je v svojem časopisu širila vest, kakor da je vlada, v kateri je bila SLS, izdelala zakon, ki določa vojnico. Ravnotako je neresnično, da bi bil izšel pravilnik o vojnici, ki to določa, kar je v zakonu, pod našo vlado. To je demagogija, ki ste jo uganjali samostojni demokrati tudi takrat, ko ste nas denuncirali, da smo glasovali proti zakonu o vojski, ker da smo protidržavni. Mi smo glede vojnice že napravili potrebne korake in mislimo, da ne gre za širši leta nazaj pobirati vojnico, da je treba pravilnik o vojnici umakniti in to vprašanje rešiti istočasno z novim davčnim zakonom, ker je temelj za odmero davka v novem zakonu drugačen, kakor po dosedanjem zakonu. Zato je tudi treba spremeniti člen zakona o vojski in ukrepe, ki govorijo o vojnici. Nato je vojni minister Hadžić dal kratka pojasnila, v katerih je izjavil:

Resume vojnega ministra

»Vprašanje znižanja službenega roka se temeljito študira. Morebitno znižanje se mora izvesti seveda samo pod pogojem, da s tem ne bi trpela naša obrambna moč. Četudi bi bilo simpatično, da se s skrajšanjem roka prihrani, je na drugi strani le še vprašanje, do katere meje se lahko gre z znižanjem odprto.

Kar se tiče kritike, da vojno ministrstvo ne posveča dovolj pozornosti mornarici, izjavljam, da to ni res, in da se ravno mornarici posveča večja pozornost, kakor pa se misli. Na oboroževanju podmornic in malih enot se dela urno. Minister je pripravljen dati strankinim šefom podrobna obvestila o tej stvari. Ni res, da je pomanjkljivost materiala vzrok letalskih nesreč. V največ slučajih je vzrok v preveliki pogumnosti. V ostalem pa so letalske nesreče pri nas v primeri z drugimi državami relativno majhne.

O predlogu, da naj bi vojaštvo pomagalo pri gradnji cest, izjavljam, da nima povsod pionirskih čet na razpolago. V obmejnih krajih, kjer je ministrstvo posebej interesirano, kakor v Sloveniji in južni Srbiji, se to vrši.

Da bi se pri sprejemanju v vojaške šole delale razlike, ne more priznati. V vojaški

Duignimo našo kmetijsko produkcijo

Za boljšo kakovost hmelja

Hmelj je istotako kot trta poseben dar zemljišča in podnebja. S pravilnim gnojenjem hmelja pa zamoremo ta dar spraviti v denar.

Vsled sedaj zadostne produkcije hmelja ni nobena kulturna rastlina na svetovnem tržišču podvržena tako veliki spremembi glede cene, ko ravno hmelj. Povoljne cene se sedaj dosežejo samo še za kvalitativno prvovrstni hmelj. Tak hmelj se proizvaja samo na ta način, da hmeljnik pravilno obdelujemo in damo rastlini dovolj zdrave hrane, to je, da hmelj pravilno gnojimo.

Rastlina dobiva hranilne snovi s pomočjo korenin. Da je pa korenje v stanju izpolniti to važno nalogo, hranilne snovi izvleči iz zemlje in jih dovesti rastlini, mora biti na vse strani dobro razvito, močno in zdravo. S polnognojenjem okrepčamo najprvo korenino. Poskusi kažejo, da imajo hmeljske rastline, katere so bile zadostno gnojene, 2 metra globoke korenine, negnojene pa kvečjemu 1,5 m.

Hmelj potrebuje letno velike množine dušika, fosforne kisline, kalija in apna.

Vse tu navedene snovi moramo zemlji dodati v obliki, da jih korenine zamorejo vsrkati. Za to so najbolj sposobne: 40% kalijeve sol, apneni dušik in superfosfat.

Predpogoj vsega gnojenja pa ostane hlevski gnoj (za hmeljevko je kompost bolji). S hlevskim gnojem se ne dovaja zemlji samo rastlinska hrana, temveč tudi isto izboljša in jo vsposablja, da se umetno gnojilo v nji popolnoma uveljavi.

Znani profesor Truwirt je na podlagi preiskovanj ugotovil, da letno potrebuje vsa hmeljevka sledečo hrano: 16—18 gr dušika, 20 gr. kalija in 6—8 gr fosforne kisline in še 30 gr apna.

I. Dušik

Hmeljevka potrebuje mnogo dušika. Pomankanje dušika opazimo na tem, da rastlina slabo in počasi raste in da je listje rumenkasto. Preveč dušika pa škoduje ravno tako, ko premalo, radi tega je pravilna dajatev zelo važna.

Za naše domače razmere je od vseh dušičnih gnojil apneni dušik najboljše in najcenejše gnojilo.

Apneni dušik, s katerim naj se po možnosti že jeseni ali pozimi gnoji, se v zemlji spremeni v sečnino (Harnstoff), katero zemlja predela potem v amonijak in solitro. To je ravno vzrok, zakaj je apneni dušik idealno jesensko gnojilo, ker se ves dušik zemlji ohrani in stavi rastlini na razpolago.

Apneni dušik učinkuje na naših zemljiščih ravno tako, ko čilska solitra in to v jeseni ko spomladi. Važno je tudi, da z apnenim dušikom damo obenem rastlini velike količine potrebnega apna.

Če smo hmeljnik dobro s hlevskim gnojem v tem letu pognojili, zadostuje na hektar 150—200 kg (80—100 kg na oral) apnenega dušika. Brez hmeljskega gnoja moramo pa dati hmeljskim rastlinam na hektar 300 kg (150—175 kg na oral) apnenega dušika.

II. Kalij

Hmeljevka je izrazita kalijska rastlina. Kalij pospešuje rast listja in razvoj korenin, predvsem pa izvanredno učinkuje na razvoj storžev. Brez kalija je kvaliteta slaba, steblo šibko in vonj nepovoljen. Lupulin in smola

hmelja, torej snovi največje vrednosti, so odvisne od zadostnega gnojenja s kalijem.

Popolnoma napačno je mnenje, da ilovčasta, težka tla ne potrebujejo kalija. V taki zemlji se kalij nahaja sicer v neznatnih množinah, vendar v netopljivi obliki in ga korenina hmeljevke težko, ali pa sploh ne vsrkava. Potreba kalija je pri hmelju zelo velika. Kalija zelo potrebna rastlina stoji 8—15 let na istem prostoru, v zemlji se nahajajoči kalij pa še za prvo leto ne zadostuje.

Da je kalij spomladi ob početku rasti v zemlji že popolnoma raztopljen, torej v obliki kakor ga hmeljevka potrebuje, je dobro, da s kalijem gnojimo že jeseni ali pa pozimi.

Najznamenitejši prvak in strokovnjak umetnega gnojenja prof. Wagner priporoča letno na 1 hektar (= 1¹/₂ orala) 350 kg 40% kalijske soli (200 kg na oral). Če smo pa hmeljnik pognojili zadostno s hlevskim gnojem, samo 200 kg na 1 hektar (125 kg na oral).

Poskusi, ki jih je izvedel prof. Wagner na hmeljskih rastlinah, so dokazali sledeče:

1. Kvaliteta in barva hmelja se s kalijem zboljša.

2. Kalij učinkuje na vseh zemljiščih, ne oziraje se, ali so lahka ali težka.

3. 350 kg 40% kalijske soli na hektar nam da 203 kg večji pridelek suhega hmelja. (Cena 350 kg 40% kalijske soli znaša 595 Din. Vrednost 200 kg suhega hmelja je pa okoli 10.000 Din. Torej čisti dobiček vsled gnojenja s kalijem 9405 Din na hektar ali 1¹/₂ orala.)

4. Če se je gnojilo s 40% kalijsko soljo, so bile hmeljevke mnogo bolj odporne proti suši, ko proti vsem rastlinskim in živalskim škodljivcem; mnogo manje pri gnojenju brez kalija ali pa samo s hlevskim gnojem.

5. Uporaba samo domačega hlevskega gnoja ni nikdar prinesla tega pridelka ko polnognojenje.

6. Rentabiliteta je bila pri polnognojenju vedno največja, brez kalija srednja in najmanjša samo s hlevskim gnojem.

Glavno sredstvo za obrambo proti tako nevarni peronospori je pravilna hrana hmelju, predvsem dovoljna kalijska hrana.

Kalij je zelo ceno umetno gnojilo in nobena kulturna rastlina ni kalijski hrani tako hvaležna, ko ravno hmelj.

III. Fosforna kislina

Ravnotako ko kalij je tudi fosforna kislina neobhodno potrebna, če hočemo pridelati fini hmelj s povoljno količino lupulina.

Za naše razmere je najboljše če damo fosforno kislino hmelju v obliki superfosfata.

Superfosfat je v zemlji lahko in hitro topljiv, kar je posebno pri rastlinah z globokimi koreninami, kakor je hmelj, zelo važno.

Superfosfat ne smemo mešati z apnenim dušikom, s kalijsko soljo pa ga zamoremo skupno posipati.

Vsa tu navedena umetna gnojila moramo dajati hmeljskim rastlinam vsako leto, ako hočemo doseči največji pridelek in vrhutega imeti kvalitativno prvovrstni hmelj.

IV. Apno

Siromašna zemljišča potrebujejo dovoljne množine apna. Apno nam pomaga k pravilnemu razvoju drugih tu navedenih hranilnih snovi. Najbolje je hmeljniku dati vsakih 5 do 7 let nasledno količino apna. Čisto apno zadostuje, če damo vsakih 5 do 7 let 100 do 150 kg zmlatega apna, ali pa 250 do 300 kg apnenega prahu na 1000 rastlin. Pri lahki zemlji je pa

bolje, če damo vsakih 5 do 7 let 250 do 300 kg zmlatega ogljikovikislega apna.

Agrikulturno kemični urad v Zagrebu, Trg N., br. 4 b, je v pretečenem letu v okolici Zaleca napravil več strokovnih gnojilnih poskusov na način polnognojenja. Vsi ti poskusi so prinesli presenetljivo ugodne rezultate. Na hektar se je gnojilo: 400 kg 40% kalijske soli, 800 kg superfosfata in 400 kg apnenega dušika. Cena teh, tu navedenih gnojil, je znašala 2640 Din. Večji pridelek polno gnojene površine proti negnojeni je znašal 530 kg na hektar. Če računamo po današnjih nizkih cenah 5200 Din za 100 kg suhega hmelja, je znašala vrednost tega večjega pridelka 27.560 Din. Odbijemo izdatke za gnojilo, smo dobili na hektar 24.920 Din čistega dobička. Kvaliteta tega hmelja iz polnognojene površine je bila prvovrstna.

Letos izvedeni gnojilni poskusi po navedenem načelu »polnognojenja« *so dokazali, da mora v današnjih težkih časih vsak gojitelj hmelja polagati posebno važnost na gnojenje z umetnimi gnojili. On si mora biti na jasnem, da je uvedba polnognojenja na vseh hmeljnih neobhodno potrebna.*

Omeniti je treba tudi zelo važno umetno gnojilo »Nitrofoskal Ruše«, ki se izdeluje v naši domači tovarni za dušik v Rušah pri Mariboru. To mešano gnojilo se je pri vseh naših kulturnih rastlinah dobro obneslo. To gnojilo je sestavljeno pri 100 kg iz 20 kg 40% kalijske soli, 55 kg superfosfata in 25 kg apnenega dušika.

Na hektar ali oral naj se potroši tega gnojila: Brez hlevskega gnoja 950—1000 kg (560 do 600 kg na oral), s hlevskim gnojem 600 do 650 kg (350—400 kg na oral).

Sedaj, ko je konkurenca v hmelju postala tako ostra, je treba, da naši poljedelci, ki se pečajo z gojenje hmelja uporabijo vsa sredstva, da pridelajo le najboljše blago. V ta namen se nam je zdelo primerno, da objavimo zgornja navodila.

A. Obersne, Ljubljana:

Zakaj cene mleku stalno padajo?

Po vojni je naš kmetovalec lahko po dobrih in visokih cenah prodal svoje mleko in mlečne izdelke. Vsa leta po vojni, do leta 1924, so šle cene mleku stalno navzgor ter je bil višek cen dosežen v letu 1923., ko so naše slovenske združne mlekarne plačevale na domu kmetovalcu mleko po 2,75 do 3 Din za liter. Z letom 1924, pa je prišel preobrat na mlečnem tržišču. Cene so začele padati ter padanje še ni zaključeno, ampak, kakor izgleda tržna konjunktura, bo sledil še enkratni padec. In vzrok temu pojavu?

V članku »Preizkuševanje mleka« *trdi pisec, da je nastopilo padanje cen in konkurenca na tržišču z mlekom in mlečnimi izdelki vsled tega, ker se je vsled razstav na velesejmu pri pokrajinskih razstavah »Ljubljana v jeseni« *začelo blago razstavljati in se je vsled tega vnela huda konkurenca med mlekarjami. Ta navedba pa ne drži, ampak mlekarne razstavljajo le vsled tega, da si iščejo nova pota in nove vire za vnovčitev mlekarških izdelkov.**

Vsak posestnik, vsak kmetovalec ve dobro, da je bil njegov hlev neposredno po vojni skoraj prazen, kajti le najpotrebnejšo živino

je avstrijska rekvizicija pustila doma, vsa druga živina je bila rekvirirana za prehrano številnega vojaštva in aprovizacijo mest. Po vojni je minulo nekaj let, predno so se hlevi napolnili, kmet je imel nadalje dokaj truda in dela, da je spravil v red travnike in polja, ki so za rejo živine nujno potrebna. Ta leta je manjkalo torej tako molznih krav, kakor tudi krme za nje, vsled tega pa je primanjkovalo mleka za mesta in industrijske kraje. Toda od leta do leta je bilo vsled vzreje mlade živine mleka vedno več. Mleka je preostajalo, vsled česar so začele mlekarne, ker se istega v predvojne izvozne kraje v Trst in takrat naše južne kraje ni dalo izvažati, izdelovati precejšnje množine sira in masla. Sira se ni od nikoder uvažalo razen malenkostnih množin, vsled česar se je zamogel sir dobro vnovčiti in mleko po visokih cenah plačati. Vendar pa bi se bilo že leta 1922. izdelalo preveč sira, kajti konzum sira je bil po vojni zelo majhen ter bi bil ta pojav imel posledico že padec mlečnih cen. Da se to prepreči, so naše centralne mlekarne iskale novega trga za prodajo mleka in našle tak trg v avstrijskih mestih Celovcu, Gradcu in na Dunaju. Naslednje številke izvoza mleka, ki so vzete po carinskih podatkih, jasno pričajo, kako velike množine mleka so šle čez mejo in važnost izvoza za prodajne cene mleka doma. Izvozilo se je iz Slovenije:

Leta 1923. 3.179.123 litrov mleka. Leta 1924. 11.582.547 litrov mleka. Leta 1925. 5 mil. 895.207 litrov mleka. Leta 1926. 1.621.813 litrov mleka. Za leto 1927. izvoz mleka še ni ugotovljen, znano pa mi je, da se je mleko izvažalo v tekočem letu le iz apaske kotline ter celoten izvoz ne bo presegal pol milijona litrov.

Kljub temu, da so šle tako ogromne množine mleka čez mejo, ni na domačih tržiščih manjkalo niti mleka, niti masla, niti sira.

Vsakomur pa je jasno, ki ima s prodajo kakršnegakoli predmeta opraviti, da doseže visoko ceno le tedaj, če tega blaga, ki ga prodaja, manjka, če vsem naročilom ne more ustreči. To se pozna še pri blagu, ki lahko vzdrži, ne da bi se pokvarilo dalje časa, leta in leta. Mleko pa ne moremo konservirati dalje časa, ampak se mora prodati v svežem stanju. Istotako ne moremo hraniti dolgo časa na zalogi masla, edinole sir lahko vzdržimo nekaj mesecev. Ker izvoza ni bilo, a doma se producira mlečnih izdelkov več kakor preveč, je v letošnjem letu nastopila v vsej Sloveniji kriza, kam z mlečnimi izdelki. V letošnji jeseni so vse sirarne polne zalog, nekatere si morajo celo iskati novih shramb za vskladičenje. Trgovci oblegajo ponudbe za dobavo mlečnih izdelkov. Cimveče pa so ponudbe, izdelkom padajo, je naravno, da morajo pasti izdelkom padajo. je enaravno, da morajo pasti tudi nakupne cene mleka. In ravno v tem, v hiperprodukciji leži vzrok vednega padanja mlečnih cen.

To padanje mlečnih cen bi se bilo izvršilo še na mnogo hitrejši način, če ne bi vodstvo mlečne trgovine bilo v združnih rokah. Če pogledamo mlečne cene na Hrvaškem, vidimo, da so bile tam že pred leti mnogo nižje, kakor so danes pri nas.

Cene mleku se bodo ustalile šele takrat, kadar bomo mogli z našim blagom predvsem z maslom na zunanja tržišča: Italijo, Švico in Nemčijo. Kljub dosedanjim padcem mlečnih cen je produkcija masla še vedno predraga, da bi zamogle naše mlekarne izvažati to vrsto blaga.

Paul Claudel

(Konec.)

Prevzela me je neka notranja razgibanost, ki mi je dobro dela in vendar istočasno neko čuvstvo strahu, da, celo groze. Zakaj moje filozofično prepričanje je ostalo neokrnjeno, Bog ga niti ni hotel prevreči; jaz sam pa nisem pri tem mogel ničesar spremeniti. Katoliška vera se mi je zdela slejkoprej pribežališče absurdnih anekdot, njeni duhovniki in verniki so vzbujali v meni isti odpor, ki je mejil na sovraštvo in gnus. Zgradbam mojih mnenj in mojega znanja je ostala dalje, jaz sem jo smatral za povsem brezhibno. Samo zapustil sem jo bil. Novo, strašno bitje z grozotnimi zahtevami za mladega moža in umetnika se mi je razodelo, in jaz ga nisem vedel s čim potolažiti, karkoli me je obdajalo. Položaj človeka, ki bi ga iztrgali iz njegove kože, da ga presade v docela tuje telo v sredi neznanega sveta, je edina primera, ki jo najdem, da ponazorim ono stanje popolne zmede. Kar pa se je mojim nazorom in mojim nagonom predvsem upiralo, je bila vendarle resnica in temu sem se moral prilagoditi, hočeš ali nečeš. O, ampak tega nisem storil, ne da bi preje vse poskusil, kar bi mi omogočilo odpor.

Ta odpor je trajal štiri leta. Pač lahko rečem, da sem obrambo dobro izpeljal in da je bil boj pošten in resen. Ničesar nisem zamudil. Vsa sredstva za odpor sem uporabil, in moral sem odložiti eno orožje za drugim, ker mi ni nič več koristilo. Bila je to velika kriza

mojega življenja, smrtni boj mišljenja, o katerem je Rimbaud napisal: »Duhovni boj je pravtako brutalen kakor fizični. Temna, trda noč. Razpaljena kri gori na mojem obrazu.« *Mladi ljudje, ki tako lahko opuste svojo vero, ne vedo, koliko stane, da se dobi nazaj in s koliko bolečinami mora biti poplačana. Kar me je zadrževalo, je bila predvsem misel na peko, pa tudi misel na svojo lepoto in veselje, ki bi jih, kakor se mi je zdelo, moral žrtvovati spričo moje vrnitve k resnici. Toda izza večera onega pomenljivega dne v cerkvi Naše ljube Gospe, potem ko sem hodil po vseh tistih neokretnih ulicah, ki so se mi zdele sedaj tako tuje, in se vrnil domov, sem vzel v roke neko protestantsko biblijo, katero je nekoč dala neka nemška prijateljica moji sestri Kamili. In prvikrat sem začel ta sladki in neizprosni glas, ki od tistega časa ni nehal odmevati v mojem srcu. Poznal sem življenje Jezusovo le po Renanu in po pričevanju tega goljufa niti nisem vedel, da se je sam imenoval Sinu božjega. Vsaka beseda, sleherni vrsta je dokazovala z dostojanstveno preprostostjo, kako nesramne so trditve odpadnika in vse to mi je pomagalo iz zmore. Res sem priznal s stotnikom, da je Jezus bil Sin božji. K meni, Pavlu, se je izmed vseh ostalih obrnil in mi obljubil svojo ljubezen. Toda istočasno mi ni pustil, če mu ne sledim, nobene druge alternative kot le prokletstvo. O, res mi ni bilo treba dokazovati in pojasnjevati, kaj je to peko! Imel sem ga v sebi. Teh par ur je zadostovalo, da mi je postalo jasno: kjer Jezusa ni, tam je peko. In kaj me je brigalo vse*

ostalo na svetu spričo tega novega in čudovitega bitja, ki se mi je razodelo!

Tako je govoril v meni novi človek. Stari pa se je upiral z vsemi silami in ni hotel ničesar popustiti od življenja, ki se mu je odpiralo. Ali naj priznam, da je bilo navsezadnje glavno čuvstvo, ki me je oviralo, da bi svoje prepričanje izdal, strah pred ljudmi? Misel, da vse seznanim z mojo spreobrnitvijo, da povem svojim staršem, da v petek ne bom jedel več mesa, da se izdam kot enega onih tako osmešenih katolikov, mi je izsilila na čelo mrzel pot. Za nekaj hipov je nasilje nad menoj izzvalo v meni trpko ogorčenje. Toda čutil sem nad seboj močno roko.

Poznal nisem nobenega duhovnika in imel nisem niti enega prijatelja katoličana.

Studij religije me je pričel kar najgloblje zanimati. Kako čudovito! Vstajenje moje duše in doznanje mojih pesniških zmožnosti se je izvršilo istočasno in osramotilo tako moje predsodke in moje otročje skrbi. Tisti čas sem pisal prve osnutke mojih dram: »Tête d'ore« *in »La ville« *(»Zlata glava« *in »Mesto«).***

Četudi še nisem prejemal zakramentov, sem se že udeleževal cerkvenega življenja; končno sem pričel dihati in življenje je sililo vame skozi vse žile in žilice. Knjige, ki so mi tedaj najbolj pomagale, so predvsem: Pascalove »Misli«, neprecenljivo delo za vse tiste, ki iščejo vero, četudi je bil vpliv tega dela čisto usoden; zatem »Poglobljenje v skrivnosti« *in »Premišljevanja o evangelijih«, oboje Bossuetovo delo, in še nekaj drugih njegovih*

modroslovnih razprav. Pesem Dantejeve in čudovite zgodbe sestre Katarine Emerik. Aristotelova metafizika mi je osvobodila duha in me uvedla v kraljestvo pravega razuma. Hoja za Kristusom je bila zame previsoka in prvi dve njeni knjigi sta se mi zdeli grozno strogi.

Toda velika knjiga, ki mi je bila odprta, in ki sem v nji zelo napredoval, to je bila Cerkev. Hvaljena na vse veke bodi veličastna mati, pri koje nogah sem se vsega naučil! Vse nedelje sem preživel v Naši ljubi Gospej in tudi med tednom sem obiskoval to cerkev čem česče. Tako neveden sem bil do tedaj v moji veri, kakor je le še pri budizmu mogoče. Toda sedaj se je odprlo pred menoj sveto opravilo z veličastvom in sijajem, ki je presevalo vso mojo domišljijo. Ah, to ni bil več ubogi in verni jezik pobožnih knjig! To je bila najgloblja in najveličastnejša poezija, to so bile najbolj vzvišene kretnje, ki si jih je človeško bitje sploh kdaj osvojilo. Nisem se mogel nagledati prizorov pri sv. maši, in vsaka

**Prispevajte
v Fond za Akademijo
znanosti in umetnosti in za
Narodno Galerijo
v Ljubljani!**

akademiji v Belgradu je polovica Srbov in Crnogorcev, polovica pa Hrvatov in Slovencev. V mornariški akademiji je veliko več gojenecv Slovencev, šele potem pridejo Hrvati, čisto majhno je število Srbov. Največje število Slovencev v mornariški akademiji izvira odtod, ker imajo Slovenci najsolidnejšo izobrazbo in radi tega najboljšje polagajo izpite.

Minister je zaključil svoj eksperiment s prošnjo, da odbor proračun sprejme, kakor ga je predlagal in kakor ga zasluži naša hrabra vojska. (Applavz.)

Nato je finančni odbor sprejel proračun soglasno. Seja se je zaključila in bo prihodnja jutri. Na dnevni red pride gradbeno ministrstvo.

Nov predlog o ureditvi sodniških plač

r Belgrad, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Danes se je najprej vršila dopoldne seja članov sekcije zakonodajnega odbora iz vladne večine. Nato se je popoldne vršila seja sekcije. Na dnevnem redu je bilo poglavje o sodniških plačah. Pravo sodni minister je stavil nov predlog za rešitev tega vprašanja. Sklenilo se je, da se debata o tem vprašanju odloži za jutrišnjo sejo, da se medtem lahko predlog vsestransko prouči. Po tem predlogu ostanejo sodniki v kategorijah uradniškega zakona, razen predsednika kasacijskega sodišča, za katerega je določena plača državnega podtajnika.

Sodniki začnejo s plačo 6. skupine I. kategorije. Napredujejo po štirih letih v 5. skupino, po šestih v 4., po osmih v 3. skupino, tako da po osemnajstih letih, odkar so postali sodniki, avtomatično dosežejo najvišjo skupino. Apelacijski sodniki so v 4. skupini in napredujejo po petih letih te službe ali pa po 18 letih sodniške službe v 3. skupino. Predsednik apelacijskega sodišča in kasacijski sodniki so v 2. skupini. Podpredsednik apelacijskega sodišča pa je v 3. skupini, kakor je bilo to doslej.

Ze iz tega se vidi, da pridobijo na temeljnih plačah nižji sodniki, višji pa ne. Zato pa dobijo višji sodniki doklade. Pripravniki dobijo plače 9. skupine I. kategorije. Pristavi plače 8. skupine, tajniki okrožnih sodišč plačo 7. skupine I. kategorije. Razen tega imajo sodniki pravico na stanarino po uradniškem zakonu, na specialne sodniške doklade: okrožni in okrajni sodniki 800 Din, predstojniki okrajnih sodišč 1000 Din, predsedniki okrožnih sodišč in podpredsedniki apelacijskih sodišč 1500 Din, sodniki apelacijskih sodišč 1200 Din, predsednik apelacijskega sodišča in kasacijski sodniki 2500 Din, predsednik kasacijskega sodišča 3000 dinarjev.

Prevedba po tem zakonu bi se izvršila 1. aprila 1929. Finančni efekt tega novega predloga je precej večji, kakor je bil finančni efekt prvega vladnega predloga, po katerem so se sednikom določile plače in doklade brez vsake zveze z uradniškim zakonom. Kljub temu večjemu finančnemu efektu novega načrta pa iz gleda, da je bil prvotni načrt za sodnike bolj zadovoljiv, ker je vseboval primernejši razvrstitev in je bolj vpošteval možnost napredovanja starejših sodnikov. Po novem predlogu pa sodniki že z 18. leti službe dosežejo najvišjo plačo. Radi tega so mnogi mnenja, da jim bo za poznejše službovanje manjkala potrebna ambicija. Prevladuje mišljenje, da bi se dala z nameravanim finančnim efektom v njega okviru doseči zadovoljivejša razvrstitev, ki bi bila pravosodju samo koristna.

Jutri se vrši seja sekcije zakonodajnega odbora z istim dnevnim redom. Pred sejo bodo člani vladne večine razpravljali o tem predlogu in na podlagi te razprave izrazili svoje stališče o njem.

Nov načelnik katoliškega oddelka

r Belgrad, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Podpisan je ukaz, s katerim se imenuje namesto dosedanjega načelnika katoliškega oddelka v ministrstvu za vere dr. Lanovića, ki je postal vseučiliški profesor v Zagrebu, dosednji inšpektor istega oddelka p. dr. Avguštin Čičić.

Skupščina se skliče 20. januarja?

r Belgrad, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Predsednik narodne skupščine se je danes vrnil v Belgrad in se sestel s predsednikom vlade radi sklicanja narodne skupščine. Končno veljavni datum se še ni določil, pač pa se misli, da se bodo sklicale skupščinske seje 20. januarja. Tako se bo vzel v pretres zakon o izenačenju neposrednih davkov, o katerem bo finančni odbor v kratkem končal razpravo.

Pred kongresom DS

r Belgrad, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Glavni odbor demokratske stranke je sklican 12. t. m. Ta seja je predvsem v zvezi s kongresom DS 15. januarja. Ta kongres bo brez dvoma največji dogodek v političnem življenju, ker bo končno veljavno odredil stališče DS nasproti sedanji koaliciji. Razpoloženje med demokrati je še zelo neodrejeno. Večina je mnenja, da se mora sprejeti stališče demokratskih ministrov, da je sedanja vlada neobhodno potrebna, in da ne more na njeno mesto priti druga, ki bi mogla tako uspešno delovati kakor sedanja.

Ali sta Mussolini in Bethlen posvečena?

Tudi Prago zagotavlja Poljska, da ni naročila v Italiji nobenega orožja — Francoska levica zahteva hitre ukrepe proti Madjarski

v Praga, 10. jan. (Tel. »Slov.«) »Reforma« izjavlja k madjarski tihotapski aferi orožja: Ker vsi, ki bi lahko izpovedali, molčijo in ker bo Madjarska vse utajila, bo Mala antanta le težko mogla napraviti iz tega zadevo mednarodnega pomena in ne bo mogla nastopiti, če bo ostala preiskava brez uspeha. Končno odločitev je pričakovati šele od prihodnje konference Male antante, ki se bo vršila verjetno meseca februarja. Na prihodnji seji zunanega odbora bodo dr. Beneš predložili interpelacijo o tej aferi.

v Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) »Echo de Paris« poroča, da je poljska vlada na vprašanje Češkoslovaške uradno odgovorila, da ni v Italiji naročila nobenega orožja ali municije. S tem je kot neresnična označena trditev madjarske

vlade, da je bilo vtihotapljeno orožje namenjeno za Poljsko. Francoski levičarski tisk najostreje protestira proti nedelavnosti Quai d'Orsay v tej stvari. Leon Blum vprašuje v »Populaire«, ali sta Mussolini in Bethlen posvečena in ali se proti njunemu početju ne more ničesar storiti. Pomisliti je na to, kako bi Francija in Mala antanta stali pri prihodnjem izbruhu albanske krize, če Italija oborožuje madjarski fašizem in bi bila Jugoslavija ogrožena z druge strani. »Volonte« izjavlja, da so italijanske tovarne orožja že v zadnjih letih pošiljale orožje vsem nemirnežem centralne in vzhodne Evrope. Že leta 1925. so bile poslone velike pošiljke orožja Madjarski, Bolgarski in celo bavarskim desnoradikalnim tajnim organizacijam.

Okrožnica o verskem edinstvu

v Rim, 10. jan. (Tel. »Slov.«) »Osservatore Romano« objavlja danes novo encikliko, ki se začneja z besedami: »Mortalium animos«, ki je nenavadno dolga. Okrožnica zavzema stališče napram prizadevanjem za združitev krščanskih cerkev in poudarja, da ima katoliška cerkev edino pravico veljavne interpretacije božje besede in edino veljavnega zastopstva božjega na svetu. Prizadevanje, da si podajo ljudje roke preko vseh nacionalnih nasprotstev, je razumevno, toda prenos takih prizadevanj za edinstvo s političnega na versko polje, vsebuje največje nevarnosti za pravo cerkev. Pri tem bi se imela prava vera zvezati z napačno, ker se misli, da so vse vere dobre in hvalevredne. To pa je zmotno versko edinstvo med kristjani, tako zvano vsekrščanstvo. To stremi za tem, da omaje temelje katoliške vere. Protij tako usodnemu pojmovanju mora sv. oče opozoriti škofo. Edinstvo

cerkve se more vzpostaviti samo tako, da se oni, ki so se ločili od katoliške cerkve in njene vlade, zopet vrnejo h katolicizmu. Krščanska skupnost med verniki se ne more predstavljati, če vsak o verskih objektih misli, kakor hoče. Ta stavek se potem v mnogih primerih pojasnjuje, pri čemer se v glavnem navajajo in ovirajo točke, ki jih taji protestantizem. Iz take razlike v mnenjih prihaja zanemarjanje religije, iz tega pa zopet modernizem, ki označuje dogmatične resnice ne kot absolutno, temveč kot relativno resnice. Vse dogme katoliške cerkve brez izjeme se morajo priznati, ker so vse za cerkev bistvene. Dobra misel je, pospeševati krščansko karitativnost, to pa se ne sme zgoditi na stroške vere. Še enkrat se poudarja, da se edinstvo more doseči samo s povratkom v edino pravo Cerkev, ustanovljeno po Jezusu Kristusu, ki jo na zemlji vodi njegov namestnik, papež.

Nesreča nikoli ne počiva

Tovorni vlak zavozil med ljudi

v Budimpešta, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Na budimpeštanskem predmestnem kolodvoru Rakoshagy je zavozil tovorni vlak v množico ljudi, ki so čakali na osebni vlak. Dve osebi sta mrtvi, mnogo pa je ranjenih. Na progi Szob-Parkany se je utrgala lokomotiva od tovornega vlaka in vozila sama dalje, ker sta kurjač in strojevodja padla s stroja. V postaji Parkany je mlad pogumen kurjač skočil na prazno lokomotivo in jo srečno ustavil, še preden je prišlo do nesreče.

Hamburg pod vodo

Sklep tragedije »S 4«

Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Iz Newyorka se poroča: Do sedaj se je posrečilo spraviti na dan 17 trupel iz podmornice »S 4«. Po mnenju ekspertov so vsi nesrečneži umrli vsled zadušenja.

Morilce v Odesi zaprlj

Odesa, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Morilci italijanskega konzula v Odesi Cozzia so zaslede-

ni in odvedeni v zapor. Del stvari pokojnika so pri tem našli.

Letalska nesreča pri Pragi

v Praga, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Na letališču v bližini Prage je padlo na tla z višine 150 metrov vojaško letalo. Pilot in spremljevalec sta mrtva.

Prevrnjen avtobus — šest mrtvih

v Hamburg, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Vseled južnega vremena je Luba silno narasla in preplavila obširna ozemlja. Več hiš, posebno v bližini kolodvorja, je pod vodo. Več nizko-ležečih krajev je popolnoma poplavljenih.

v Milan, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Pri Modeni se je na nekem ovinku zvrnil in padel v kanal avtobus, ki je bil poln ponikov. Mrtvih je bilo takoj šest oseb, tri pa so ranjene, med njimi ena težko.

Bo šlo preko Gibraltara?

v London, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Nocoj je mis Gleitze tretjič startala, da preplava gibraltarsko morsko ožino.

žuje vest, da bo Antonescu naslednik Bratianov v finančnem ministrstvu, dočim ostane Bratianu samo ministrski predsednik.

Francija komunistom za petami

v Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne se je zopet sestel parlament. Prej se je pod predsedstvom prezidenta republike sestel ministrski svet, ki se je bavil z vprašanjem, kako naj postopa vlada napram obsojenim in pobeglim komunističnim poslancem; sklenilo se je, da se potom zaupnice zahteva od parlamenta pooblastilo za aretacijo poslancev. Stanovanja poslancev in poslovno poslopje komunistične stranke je cernirala policija, ki je opazovala celo obe hčerki poslanca Cacheta na potu v šolo. Izdane so bile tudi posebne odredbe za alarm, ker se bojijo komunističnih demonstracij po cestah. V poslopju parlamenta bo danes posebna poskušnja za alarm. Navzlic tem bojovitim pripravam je otvoritvena seja potekla mirno. Starostni predsednik prof. Pinard s Sorbone je hvalil finančno in moralčno obnovo in vedno bolj uveljavljajočo se mirovno misel.

Briand predpisuje devizni promet

v Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Briand je v okrožnici na francoske velebanke izdal nove predpise za devizni promet z inozemstvom. Francoski eksporterji obdržijo polno razpolaganje z eksportno valuto za tri mesece in jo lahko porabijo za nakup blaga ali za inozemski poslovni režim. Špekulacija z eksportno valuto je strogo prepovedana.

Za Briandom posega Poincare v finance

v Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Na današnjem ministrskem svetu je Poincare predložil prezidentu republike v podpis dekret, s katerim se ukinja prepoved izvoza kapitala od 3. aprila 1918 in tozadevne dopolnilne določbe s takojšnjo veljavo.

Socialist - predsednik franc. parlamenta

v Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Parlament je izvolil novo predsedstvo, in sicer je bil s 340 glasovi izvoljen dosednji predsednik socialistični poslanec Bouisson. Komunisti so svojih 20 glasov demonstrativno oddali Cachetu.

800 milijonov stvarnih dobav za l. 1928

v Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Po programu stvarnih dobav, ki ga je sestavil minister za javna dela Tardieu za leto 1928, znašajo nemške stvarne dobave za 200 milijonov več kot lansko leto in znašajo skupno 800 milijonov.

Sporazum za zastopstva Francije in Kanade

v Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Po sporazumu s Kanado bo Francija ustanovila v Ottawi poslaništvo, dočim bo tudi Kanada ustanovila diplomatsko zastopstvo v Parizu.

Ali pride do francosko-ruskega sporazuma?

Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Predsednik rusko-francoskih pogajanj De Monzie je v svojem govoru odkril podrobnosti o francosko-ruskih pogajanjih. Celokupni ruski predvojni dolg znaša okroglo 60 milijonov zlatih frankov. Rusija je pripravljena ta dolg plačati pod pogojem, da ji dovoli Francija najprej kredit. Principielno je Francija za ta način rešitve: Kredit naj bi dal večji konzorcij francoskih industrijalcev, ki naj bi se na to prenesel na Rusijo. Da pa se ne bi s tem kreditom vplivalo na nemško-rusko trgovino, mora priti med Francijo in Nemčijo v tem oziru do sporazuma, preden se definitivno dogovorite Rusija in Francija. Tozadevno so že dogovorili Nemčijo v teku in glavni principi očitani. Francoski izvoz v Rusijo se mora vršiti na isti bazi kot nemški. Enako naj se po nemškem načinu organizira izvoz od strani zasebnikov. De Monzie upa, da pride med Nemčijo in Francijo do popolnega soglasja, da bo torej Francija lahko izvedla svoje načrte glede Rusije.

Anglija ne nasprotuje Franciji

v Pariz, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Angleški poslanik je včeraj izjavil na obisku pri Briand, da je njegova vlada glede podpisa po Zedinjenih državah predlaganega protivojnega pakta istega mnenja kakor francoska vlada.

Anglija za varnost, a le za svoj imperij

v London, 10. jan. (Tel. »Slov.«) »West minstergazette« poroča iz Zeneve, da bo angleški zunanji urad poslal tajništvu Društva narodov shemo varnosti, izdelano z angleškega stališča, v kateri sprejema Anglija opcijsko klavzulo haaškega razsodišča z omejitvami, ki se nanašajo samo na notranje zadeve empira.

Angleški konservativci doživeli nov poraz

v London, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Pri naknadnih volitvah v industrijskem mestu Northamptonu so bili zopet poraženi konservativci. Delavska stranka je zmagala s 15.173 glasovi proti uradni kandidatu konservativne stranke, ki je dobil 14.616 glasov.

Poljska išče zveze z Rusijo in Nemčijo

v Varšava, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Zunanji minister Zaleski je na nekem banketu imel govor o odnosih z Litvo, v katerem je izjavil, da tudi novejši Woldemarasove izjave v listih ob natančnem proučevanju kažejo bistveno izpremembo litovskega stališča. Sklenitev pakta o nenapadanju, ki ga skuša napraviti Poljska z Rusijo, zadeva še ob težkoče, ker se sovjeti glede sprejema načela o porahnosti razsodišča bojijo, da bi se vsak drug narod v vlogi razsodnika dal vplivati po predsodkih proti sovjetskemu režimu. Vendar pa so se odnošaji z Rusijo tudi brez pogodbe vidno izboljšali. Na temelju pakta Društva narodov navezano sodelovanje z Nemčijo opravičuje najboljše nade.

Titulescu naj se sestane z Mussolinijem in Stresemannom

v Bukarešt, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Danes prvič izišli list »Curentul« poroča, da ostane zunanji minister Titulescu do 5. februarja v San Remu, potem pa da pojde v Rim, kjer bo imel sestanek z Mussolinijem. Iz Rima pojde Titulescu v Berlin, kjer je novi romunski poslanik Comnene že pripravil sestanek z dr. Stresemannom.

V Albaniji so dobili ital. kaz. zakonik

v Rim, 10. jan. (Tel. »Slov.«) S 1. januarjem je stopil v Albaniji v veljavo nov kazenski zakon, ki je sestavljen po italijanskem vzorcu. S tem je postala v Albaniji kazniva tudi poligamija.

v Praga, 10. jan. (Tel. »Slov.«) Praška občina je odklonila ponudbo ameriških stavbnih tvrdk in sklenila, da bo zidala občinske hiše po dunajskem vzorcu. V to svrhu se bo najelo posojilo 100 milijonov Kč.

sedaj se pobrigajte, za svoje pravice in ne odlašajte vsega na poznejši čas. — Tajništvo SLS za Ljubljano.

○ XII. Prosvetni večer bo v petek ob 8 v beli dvorani Uniona. Kot predavatelj nastopi dr. Dolinar, kateri bo predaval o predmetu: Pevska vzgoja in izobrazba. Za ilustracijo predavanja zapoje pevski kvartet »Ljubljanec« temu primerne skladbe.

○ Vsakega govornika in predavatelja gotovo zanima, kako bi spopolnil svoj glas. V Nemčiji se prireajo v to svrhu homiletični kurzi, na katerih predava prvovrstni strokovnjak dr. Egenolf. Tak tečaj se je vršil letos v Münchenu. Isti profesor pride v nedeljo dne 15. januarja v Ljubljano, kjer bo v desetdnevnem tečaju, ki ga priredi Prosvetna zveza, podal navodila za vzgojo in oblikovanje glasu. Kdor se želi tega tečaja (dnevno 1 uro) udeležiti, naj se prijavi do petka v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 5.

○ Francosko predavanje na ljubljanski univerzi. Dne 13. januarja ob 18. uri bo predaval g. prof. Warnier iz Zagreba v slavnostni dvorani ljubljanske univerze o temi »La renaissance française«. — Predavanje bodo spremljale skioptične slike.

○ Megla v Ljubljani. Lepo solčno vreme, ki je za dva dni razveselilo Ljubljance, je hitro minilo. Včeraj popoldne se je Ljubljana zavila v gosto neprodarno meglo, tako da nisi videl niti dvajset metrov pred seboj. Na Ljubljanskem polju je sijalo tedaj najlepše sonce, dočim je visela nad Barjem ravno taka neprodarna megla.

○ Samoumor. Na policijsko stražnico v Vodmatu je v torek zvečer pritekla delavka Ivanka Jamšek in sporočila, da se je njen oče Ivan Jamšek, doma na Selu, zastrupil. Policija je poklicala rešilno postajo, ki je prepeljala Jamška v bolnišnico. V njegovem stanovanju so našli prazno steklenico, v kateri se je prej nahajal salmijak, katerega je Jamšek najbrže izpil. Jamšek, 50 letni zidar, je napravil obupno dejanje radi bede, ker je že daljša časa brez dela. Jamšek je, kakor nam poročajo, v bolnišnici umrl.

○ Razne tatvine. Lucija Šebenikova, stanujoča na Trnovskem pristanu 22, je prijavila policiji, da si je 25 letna služkinja Marija L. izposodila pri njej lepo, 700 Din vredno zimsko suknjo in neznanu kam izginila. — Tereziji Trebarjevi, posestnici na Dolenjski cesti, so bile ukradene štiri kokoši, vredne 160 Din.

Maribor

□ Volitev mestnega župana. Ker je veliko županstvo zavrnilo pritožbo radikalov kot neosnovano, ter je sedaj definitivno odločeno, komu pripadajo posamezni mandati, se bo volitev župana vršila še ta teden. Po mestu krožijo najrazličnejše kombinacije, vendar vse brez prave podlage. Naštevajo se sledeči županski kandidati: socialist Erzen, radikal Tavčar, dr. Lipold od demokratov. Izmed naših naštevajo razne osebe kot županske kandidate. Ker ni do sedaj objavljena nobena novica o sodelovanju posameznih skupin, je ugibanje tem lažje. Zanimivo je to, da so na pritisk pristašev tako demokrati kot socialisti začeli opuščati tezo medsebojnega sodelovanja. Delavstvo zahteva sodelovanje socialistov s SLS, čemur pa se socialistično vodstvo zaradi tega, ker bi potem izgubilo vsa demagoška gesla, zelo upira in odločno odklanja. Dejstvo je, da bodo pri izvo-

Smrtna nesreča rudarja

Iz Trbovelj nam poročajo: Ze pred 14 dnevi smo opozorili javnost in rudarski urad bi moral čitati opozorilo, da je delo na dnevnem kopu »Neža« zelo nevarno, ker so etaže zelo visoke ali jih celo ni. Na odkopu je ogenj, ki gori že desetletja v premogovni plasti. In vsa ta žrjavica, žilindra itd. se vsipa pod noge delavca. Delavstvo zaposleno pri tem delu je bilo v vodni nevarnosti za življenje, a nikdo se ni brigal, da bi se uredile etaže kot je predpisano. V ponedeljek je ravno na tem opisanem nevarnem mestu dohitela smrt 27 letnega rudarja Alojzija Rozina, očeta 1 otroka. Bil je edina opora svoje stare matere, čije mož je bil ubit 1. junija 1924 ob orjunaškem pohodu v Trbovlje. Zadel ga je revolverski kroglica,

ko je nesel kruh iz shrambe. Ponesrečeni Rozina je nakladal v vozičke material, ki se vozi v jamo za zagaženje izpraznjenih mest od premoga. Ko je bil ravno pripognjen, da bi zajel zemljo na lopato, mu je priletel sežgan kamen z vrha na tilnik, in mu razbil lobanjo. Bil je takoj mrtev. Izgovarjati se tu ne sme nikdo na slučaj, ali pa, da bi bil ranjki sam kriv smrti, ker bi ga lahko namestili na višji etaži, kjer je imel tudi faktično svoje mesto. Delavstvo je danes v stanju sužnja, in akoravno gre za življenje, si ne upa predpostavljati izzerči niti želje, še manj pa opozoriti jih na rudarske predpise, ker je že v nevarnosti, da bi bil odpuščen. To bi moral rudarski urad uvidevati.

□ Razstava časopisov v Mariboru. Dne 6. januarja ob 9. uri je bila otvorjena razstava časopisov, ki je bila zelo dobro obiskana. Videli so se časopisi Jugoslavije v kompletni zbirki; iz Češke so tudi bili skoraj vsi časopisi in revije. Posebno pozornost so vzbujali hebrejski, japonski in turški časopisi. Zanimiva je bila srbska »Riječ« iz l. 1905, ko je bila dvakrat zaplenjena; tako smo videli samo naslov in podpise. Za Mariborčane je bila zanimiva privatna zbirka g. Stržnje. Ta zbirka je obsegala vse pomembnejše predvojne časopise, ki so izšli v Mariboru, Celju in Ptuj. Cela zbirka je obsegala okoli 3000 časopisov. Razstavo je priredil Centralni naobrazbeni odbor SGRJ. V nedeljo 8. januarja ob 19. uri je bila razstava zaključena. Vse časopise so poslali v Split in od tam se bodo razstave vrstile po vseh večjih mestih naše države.

Velika inventurna prodaja

po čudovito znižanih cenah se vrši dokončna inventurna prodaja v veletrgovini R. Stermečki, Celje.

Celje

□ Premestitev. Učitelj na mestni deški osnovni šoli v Celju g. Slavko Prelog je premeščen v Ptuj.

□ Celjski pevci vseh pevskih zborov so vabljani k skupni pevski vaji, ki se vrši danes ob 8 zvečer v telovadnici drž. realne gimnazije. Vabili bomo Ipavčev »Bodi zdrava domovina« za dr. Schwabovo predavanje o B. Ipavcu. — Kljub temu, da so bili nekateri pevci zadržani, je prva vaja prošli ponedeljek pod vodstvom učitelja g. Segule pokazala, da bi bilo ob večji solidarnosti pevcev mogoče v Celju vzdrževati impozanten pevski zbor. Vaji je prisostvoval g. dr. Schwab, ki se je o kvaliteti zbora izrazil zelo laskavo.

□ Prisilna dražba kamnoseške delavnice, k tej pripadajočega poslopja in stavbišča — vse skupaj leži tik mosta čez Voglajno ob cesti k Sv. Jožefu v Zavodni pri Celju — se bo vršila prihodnjo soboto, dne 14. januarja ob 9 dop. pri celjskem okrajnem sodišču. Ker ima objekt izredno ugodno lego v bližini mesta in železniške postaje, je pripraven za vsako, tudi večjo obrt ali industrijo.

Dopisi

St. Vid nad Ljubljano. — Središče našega javnega življenja tvori sedaj dramatika. V nedeljo smo zopet imeli priliko videti lepo igrano »Ben Hur«, in k tej naj sprevorim par besed. Dilentanti so se v njej pokazali naravnost umetnike; kar živeli so pred nami. Ben Hur je bil odličan, istotako Iras (umetnica!). Tudi vse druge glavne osebe so podale prav dobro igranje, le prizori, ko nastopajo Rimljani, so bili šibkejši. Igra je uspela tako, da so morali tudi večni nergači in nasprotniki umolkovati. Stoj! Igralci so postali umetniki in ako ostanejo na tej višini, bomo veselili, ako pa bodo napredovali, tem boljše.

Litija

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije se je v Litiji praznoval kar najslavnejše. Ob 8. uri zjutraj se je vršila slovesna služba božja, kateri so prisostvovali vladni svetnik Klobčič kot zastopnik okrajnega glavarja, dalje vsi tuk. državni uradniki in nameščenci, g. župan Lebingger z zastopniki občine, društvene korporacije, žandarmerija, zastopniki tuk. industrije in mnogobrojno občinstvo ter vsa šolska mladina z učiteljskim na čelu. Po sveti maši se je odšla zahvalna pesem in državna himna. Raz državnih in civilnih poslopij so vihrale državne in slovenske zastave.

Zrtev alkohola. V nedeljo ponoči je Frankov hlapec Leopold Brunčič odšel vinjen v podstrežje nad mesnico spat. Ponoči pa je tako nesrečno padel na zmrla tla pred mesnico, da si je zlomil tilnik in bil takoj mrtev. Zjutraj so ga našli že trdega na mrzlih tleh.

Gostilne naročene na »Slovenec«. Ob novem letu priobčujemo imena gostiln v Litiji, ki imajo naročen naš časopis. Te so: Lapova in Frankotova v Gradcu; Boriškova, Elsnerjeva in Kamničarjeva v Litiji in Gorenjčeva na Gerbinu. Na to opozarjamo mnogoštevilne tujce in okoličane, ki prihajajo v Litijo, da vedo, kam naj gredo v gostilno. Naš list ima tudi brivec g. Franjo Ulag in ga priporočamo.

Brezplačni pouk v vozenju bo priredila trdnja Slingerjevih šivalnih strojev v gostilni pri Frankotu od 16. do 31. januarja.

Iz predilnice. Zadnje tri tedne se vsiljuje in deli po predilniških dvoranah »Domovina«. Vprašamo, kakšen pomen naj ima »Domovina« za predilniško delavstvo? Istotako se vsako nedeljo od sobe do sobe kolportira »Jutro«. Napisi na vratih prepovedujejo beračenje in krošnjarenje. Naj bi se prepovedalo tudi krošnjarenje z »Jutrom«. Po hvalno moramo omenjati, da tovarniško vodstvo strogo nastopa proti pijančevanju in da delavstvo po svojih mojihstih navaja in vabi k varčevanju. Gotovo bi k temu mnogo pripomoglo, če bi se delavstvo izplačevalo mesto ob sobotah raiše ob ponedeljkih, kakor je že naš list priporočal.

Jako živahen in mnogoštevilno je bil obiskan novovpeljani semenj zadnjo soboto v šmartnem.

Sport

Smuški tečaj na Sv. Planini nad Trbovljami, katerega je organizirala litijska podružnica SPD se je zaključil v splošno zadovoljnost vseh udeležencev. Jug je ves čas tečaja še dosti milostno prizanašal snegu, tako, da so se mogli vsi udeleženci pod strokovnim vodstvom g. Badjura naučiti vseh osnovnih pojmov in se pridružiti vseh vaj za smučanje po terenu. Dočim je po dolini gospodaril sneg, je brila okrog Sv. Planine vseh prav reza burja in ohranila na lepih smučarskih terenih zadosti snega, da se je mogel tečaj nemoteno izvršiti. Sv. Planina s svojimi senožeti in bližnjimi hribi nudi zares ugodne terene za užitek polne smuške vožnje in izlete, ki se dajo lepo kombinirati za enodnevne smuške ture. Sv. Planina je tudi zares krasna točka za turista in je gotovo dosedaj še preveč pozabljena. Če se bodo vsakoletni smuški tečaji na Sv. Planini obdržali, bodo gotovo veliko pripomogli, da bodo ti lepi tereni postali bolj poznani. Pri nas so večkrat večini izletnikov le nekatere nedeljske ture »v modre«, polno lepih krajev pa ostaja pozabljenih. In eden teh je tudi Sv. Planina. Kdor pa je bil že enkrat gori, bo pa bodisi kot smučar, bodisi kot turist še večkrat obiskal to lepo razgledno točko, ki kraljuje med savsko in savinjsko dolino. Prirediti tu smuški tečaj je bila zato srečna misel litijske podružnice. Vsi udeleženci pa se bodo hvaležno spominjali tudi voditelja tečaja g. Badjura in skrbne naklonjenosti g. župnika. Prav priporočljivo bi bilo, da ostanejo ti tečaji na sporedu vsako leto.

Klub kolesarjev in motociklistov »Mirič« v Ljubljani. Dne 6. t. m. se je vršil XV. redni klubski občni zbor ob polnoštevni udeležbi članstva. Po otvoritvenem govoru predsednika g. Rud. Zalokarja je podal društveni tajnik g. Pavle Pelec, obširno in izčrpno poročilo o delovanju kluba v pretekli sezoni. Iz blagajniškega poročila g. Briceja je razvidno, da je imel klub koncem leta 1927 Din 318.— gotovine. Občni zbor izreče odobro absolutorij. Nato je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: Predsednik g. Rud. Zalokar, podpredsednik g. Fran. Ogrin, tajnik: Adolf Bar, namestnik: g. Ivan Podboj; blagajnik: g. Iv. Bricej, gospodar Josip Bernot, odbornika: Slard in Jontes, namestnika: Mrzlikar in Reboli; preglednika računov: Porenta in Šimenc; načelnik kolesarjev Jos. Solar; namestnik: Makso Peršin; načelnik motociklistov: Mirko Prošek, namestnik: Peter Škafar; načelnik smuške sekcije Ivan Porenta, namestnik Jontes. Občni zbor je soglasno sklenil proslaviti letos 15 letnico obstanka kluba, ob kateri prilik priredi dne 19. avgusta t. l. velepotezno mednarodno in motociklistično dirko.

BLEJSKO JEZERO ZAMRZNJENO.

Na praznik 6. januarja je bila na Bledu otvoritev drsne sezone. Na ledu je ležalo še nekaj snega, katerega je pa južno vreme v soboto raztopilo. Led je sedaj preko vsega jezera ugoden za drsanje, najboljši je pa od Milna do otoka. Novega snega ni padlo nič, tako je tudi avtomobilistom in motociklistom pot do Bleda lahko pristopna. Cesta ni ledena in se lahko vozi brez verig. Za slučaj spremembe vremena bomo to pravočasno javili.

NEKAJ NOGOMETNIH DOGODKOV.

Avstrijsko narodno moštvo je v Bruslju premagalo Belgijce 2:1. Gledavcev je bilo 25.000. — Hajduk na Malti izredno dobro opravil. Ker ga nobeno moštvo ni moglo premagati, so sestavili kombinirano moštvo, pa tudi ni nič izdalo. Od sedmih iger na Malti je Hajduk dobil tri, štiri so ostale neodločene. Razmerje golov je bilo 19:7 za Hajduka. — Slavija iz Prage je v Zürichu odpravila tamonjše Grasshoppers 4:1, Union iz Žižkova je bil pa v Münchenu od Sportvereina ugnan 11:1. Doma v Pragi je Sparta premagala Vrsovice 6:2. — V zadnjih dneh so izvojevali Ogrji v inozemstvu 7 zmag, v Egiptu, Italiji, Švici in na Grškem. — Borba med Španci in Portugalci se je gojevala v Lizboni neodločeno 2:2; 80.000 gledalcev. Razen Samitiera in Zamorre so igrali Španci s samimi amateri. — Vrsovice hočejo napraviti veliko turnejo po Južni Afriki. — Argentinci bodo prišli v Evropo pet tednov pred olimpiado ter bodo igrali na Španskem, Francoskem in še drugod. — Tudi Urugvajci bodo prišli dosti pred rokom v Evropo. Vse se hoče navaditi na podnebje. Saj bodo celo Turki prišli; trenirali bodo v Pragi. — Na Angleškem se presenečenja kar vrstijo. — Berem, da bo izborno moštvo novozelandskih rugbyev napravilo turnejo po svetu okoli. To je tisto moštvo, ki goale kar narekuje; ko jih je 10 do 20, jih ne mara več; če hoče, jih pa napravi tudi do 80 golov.

SCHMELING IN BONAGLIA.

Kar iz tal je zrasel, tako malo smo prej vedeli o njem. Dvaundvajset let je star, od zmage do zmage hiti, nemški bokser Schmeling. Ko se je boril z Bonaglijo, je tehtal 78,9 kg, le-ta pa 79,1. Italijani so bili zelo hudi, ker se je boj vršil v Berlinu in ne v Milanu. Boga naj zahvalijo! Sicer bi bili morali gledati poraz svojega rojaka prav ob blizu, tako so pa samo brali o njem. »Vloga, ki jo je igral Bonaglia večeraj zvečer v razprodani berlinski sportni palači, je bila zelo žalostna. Vse njegovo znanje je bilo prav majhno in je opravilo mnenje onih, ki so že od začetka trdili, da Bonaglia nikdar ni pravi nasprotnik za Maksa Schmelinga. Večina gledavcev je bila že po eni minuti izredno razburjena, ko je se hotel Bonaglia hkrati braniti in hkrati napadati. Preden se je nemir polegel, je dobil B. dva krepka udarca z desnico; kar obstal je. Nato bliskovito še tretjega. Padel je in se ni mogel več dvigniti. Ni vedel, kaj se je zgodilo.« Sam pripoveduje: »Nič ne vem. Navadil sem, trdno odločen, da zmagam. Naenkrat sem zgubil zavest; ne vem, kakor.«

Amerikanci postavljajo Schmelinga v vrsto takoj za Loughranom in Slatteryjem. Če premaga še Dienerja, mu je odprta pot v Ameriko.

Radio

Sobota, 11. januarja:

Zagreb: 20 prenos iz zagrebske opere: »Medvedgradska kraljica«, opera v 3 dej. (Šafranski-Kavič). — Brestav: 21.10 lahka glasba. — Praga: 19.15 koncert gošbe na pihala. — Stuttgart: 15 odlomki iz opere, 20.15 vesel večer, 22.40 lahka glasba. — Hamburg: 20 orkestralni orkester — Fankfurt: 20.15 »Scampolo«, veseloigra v 3 dej. (Nico-dini), nato lahka glasba. — Brno: 20.40 »Zakonska komedija«, enodejanka, 21 vojaški koncert — Rim: 20.40 izbor iz oper: odlomki iz opere »Werther« (Massenet) in »Turandot« (Puccini). — Pariz: 22 lahka glasba. — Langenberg: 18 orkestralni koncert. — Berlin: 20.30 »Vihar nad Pacifikom« igra od Möhringa. — Dunaj: 15.30 »Krojaček-junaček«, veseloigra v 3 slikah od Bürknerja, 19.45 »Lepa Helena«, opera v 3 dej. (Offenbach). — München: 19.30 prenos iz opere: Troubadour, opera v 4 dej. — Budapest: 19 prenos iz opere. — Varšava: 20.30 in 22.30 lahka glasba.

Cjubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda, 11. januarja: IGRA V GRADU. Gostovanje Sentjakobskega gledališkega odra. Znižane cene, izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda, 11. januarja: CAROBNA PISCAL. Red B.

Mariborsko gledališče

Sreda, 11. januarja: Zaprto. Četrtek, 12. januarja ob 20. uri: LOGARJEVA KRI-STA. Ab. D. Kuponi. Petek, 13. januarja: Zaprto. Sobota, 14. januarja ob 20. uri: ŽIVIO TATOVI. Ab. A. Kuponi.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Katehetski sestanek danes (11. jan.) ob petih v posvetovalnici K. T. D. Spored objavljen včeraj. Kršćansko žensko društvo nujno vabi svoje članice in po njih vpeljane goste k zelo zanimivemu predavanju prof. dr. Šarabona, ki se bo vršilo v četrtek dne 12. jan. ob 8 zvečer v Akad. domu. Predavatelj nas bo seznanil z gospodarstvom na svetu. Vmes so skladbe, ki jih je on sploh prvi izvajal. bor šteje nad 40 pevcev in razpolaga z odličnim glasovnim materialom. Tujim gostom hoče pokazati lepoto slovenske pesmi, in to umetne kakor tudi ljudske. Baš nekatere ljudske bodo tudi za naše širše občinstvo morda novost. Dolžnost Ljubljane je, da podpre idealno stremljenje naše akademski mladine in njenega »agilnega« pevovodja. Naj naš akademski pevski zbor ponese slovensko pesem tudi v inozemstvo! Koncertu želimo kar najboljšega obiska.

Franciškansko prosvetno društvo v Ljubljani priredi v nedeljo dne 15. t. m. v zeleni dvorani hotel »Union« ob pol 8 zvečer zabavno prireditev. Glavni namen je, da se te prireditve udeležijo

ter pripeljejo s seboj tudi svoje prijatelje in znance. Vstopnina 3 Din za osebo.

Bivši salezijanski gojenci imajo v četrtek dne 12. t. m. ob 8 na Rakovniku sejo v svrhu prireditve igre. Vljudno vabljene vsi.

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek dne 13. januarja ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1 (2. nadst.). Predaval bo g. ing. Alojz Hrovat o temi: Železnica Ormož—Ljutomer—Murska Sobota. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

Maribor.

Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev za Maribor in okolice vabi na izredni občni zbor obeh zadrug skupaj, ki se vrši v sredo dne 11. januarja t. l. ob pol 2 v Gambirnovi dvorani v Mariboru.

Občni zbor angleškega krožka se bo vršil v četrtek dne 12. t. m. ob 7 zvečer na drž. realki (pril. levo) z običajnim dnevnim redom.

Trbovlje.

Rudarji-vpokojeenci. V četrtek, dne 12. t. m. ob 9. uri dopoldne je sestanek vseh staro- in novovpokojeencev v gostilni M. Zupan (Majer) na Vodah. Vpisovalci se bodo člani za društvo in za »Samoumo«. Tem potom se že danes opozarja, da se bodo člani sprejemali samo 1 mesec dni potem pa celo leto nič več. Članarina je 1 Din mesečno, posmrtnina pa 5 Din.

Deseti brat, ta najlepša narodna igra se vpri-zori v nedeljo, dne 15. t. m. ob pol 4. uri popoldne v Društvenem domu. Vstopnice se dobe v pred-prodaji v obeh konzumih. Med odmori bo svirala godba.

Ostali kraji.

Jesenice. Kat. del. prosvetno društvo priredi danes zvečer ob 8 prosvetni večer, na katerem bo predaval vsučiliški profesor dr. M. Slavič o svojem potovanju po Egiptu, Sinaju in Sv. deželi. Predavanje popisujejo skioptične slike. Ker je predavanje zelo zanimivo, vabimo člane kakor tudi prijatelje društva k obilni udeležbi.

Orel

»Ljubljana« — Rok. dom. Nocoj ob pol 9. fantovski sestanek. Vsi in točno! Vabljeni tudi tisti, kateri še niso v naših vrstah!

Darovi

Mesto venca na grob g. Pije Lederhasove je darovala družina Leskovic Din 100.— za podporno društvo slepih v Ljubljani.

Dnevne novice

† Dr. Demeter Bleiweis Trsteniški

Včeraj popoldne se je razširila po Ljubljani vest, da si je priljubljani in splošno spoštovani glavni zdravnik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev prostovoljno sam vzel življenje. Popoldne je bil še v službi, opoldne se je vrnil domov na svoje stanovanje na Kongresnem trgu. Odšel je najprej v svojo študijsko sobo, napisal tam več pisem, nato pa se zaklenil v kopalnico. Kmalu nato je počil strel iz revolverja. Prihiteli so domači in našli dr. Bleiweisa vsega v krvi z rano v desnem senu. Poklicali so naglo zdravnika dr. Dereanija, ki stanuje v sosedni hiši. Ta je dr. Bleiweisu nudil vso potrebno zdravniško pomoč, toda kljub temu je dr. Bleiweis že čez pol ure izdihnil. Na lice mesta je kmalu nato prišla policijska komisija.

Nenadna smrt dr. Bleiweisa je presenetila vse, ki so ga poznali, zlasti, ker se nihče ni nadejal, da se bo odločil k takemu dejanju.

Pokojni dr. med. Demeter Bleiweis-Trsteniški je bil rojen dne 3. aprila 1871 v Ljubljani iz odlične slovenske rodbine Bleiweisov. Njegov stari oče je bil Janez Bleiweis — oče slovenskega naroda. Oče pokojnega dr. Demetra je bil nekdanji primarij ljubljanske bolnišnice dr. Karel Bleiweis-Trsteniški. Kakor več članov njegove rodbine, se je tudi Demeter posvetil študiju medicine. Študiral je medicino Gradcu in se tam specializiral pri prof. Krausu za interno medicino, pri prof. Chiariju na Dunaju pa za laringologijo. Z izredno ljubeznijo se je dr. Demeter Bleiweis posvetil študiju tuberkuloze in drugih pljučnih bolezni ter je v zvezi s tem posebno kultiviral študij bolezni v grlu in v vratu, v čemur je postal eden prvih specialistov. V letih 1901 do 1913 je bil mestni zdravnik v Ljubljani; l. 1913. je postal sanitetni inšpektor in referent pri deželni, oziroma pozneje Narodni vladi, ter je to mesto zapustil leta 1920., ko je prevzel mesto zdravnika-šefa pri OUZD, kjer je ostal do svoje smrti. Pokojnik je bil neumoren delavec v boju proti tuberkulozi in alkoholizmu. Ze pred vojno je bil voditelj Društva za bolne na pljučih za Kranjsko; izpod njegovega peresa izvira mnogo zdravniških razprav, ki se bavijo s problemi tuberkuloze in laringologije. Več njegovih razprav je priobčil »Centralblatt für innere Medizin« in »Archiv für Laryngologie« v Berlinu ter »Österr. Ärztezeitung«. Njegovi prispevki so izšli v tiskanih poročilih: »I. kongres srpskih lekar, Beograd 1905«; »I. jugoslovanski sestank za operativno medicino, 1912«. (Obah kongresov se je dr. Bleiweis osebno udeležil).

kretnja duhovnikova se mi je utisnila globoko v srce.

Med tem so leta tekla, moj položaj je postal nevzdržan. Tretje leto sem prevzel zapuščeno Baudelairejevo, in uvidel sem, da je pesnik, ki sem mu dejal prednost pred vsemi Francozi, našel v zadnjih letih svojega življenja zopet svojo vero in da je prav tako trpel v strahu in bolečinah vesti kakor jaz. Tako sem zbral ves svoj pogum in šel nekega popoldne v spovednico pri sv. Menardu, ki je bila moja farma cerkev. Minute, ko sem čakal na duhovnika, so najbolj grenke, kar sem jih doživel. Našel sem starega moža, ki ni bil nič kaj gnušen od zgodbe, ki se je meni zdela tako zelo zanimiva. Govoril mi je (na mojo veliko jezo) o spominih na moje prvo sv. obhajilo, in mi zapovedal, predno mi sploh da odvezo, da obvestim o tem moje starše, česar mu danes ne morem oporekati.

K spovedi sem šel vdrgič še prihodnje leto in našel sem v isti cerkvi sv. Menarda, mladega, usmiljenega in bratskega duhovnika, Abbeja Ménard, ki me je spravil z Bogom, in pozneje svetega in častiljivega duhovnika Villama, ki je postal moj vodnik in nad vse ljubljani oče.

Drugo sv. obhajilo sem prejel 25. decembra 1890, pravtako na božični dan, v cerkvi Naše ljube Gospe.

L. A.

dalje v brošuri »Das österr. Sanitätswesen 1914« itd.

Napisal je tudi mnogo poljudno zdravstvenih razprav, tako n. pr. »Nalezljive otroške bolezni v sliki in besedi« ter socialnozdravstvenih člankov. Z vprašanjem socialne medicine se je dr. Bleiweis bavil posebno mnogo zlasti zadnja leta. Načel je tudi vprašanje higijene v sportu.

Vzrok njegove prostovoljne smrti ni znan. Pokojni dr. Bleiweis je bolehal na pljučih in za vnetjem rebrne mreže ter je imel radi tega trimesečni dopust.

KOLEDAR.

Sreda, 11. januarja. Higin, Salvij, Ernest.

Dunajska vremenska napoved za 11. jan. Milo izpremenljivo vreme bo trajalo dalje. Na jugu srednjih Alp ponoči zmrznjeno.

ZGODOVINSKI DNEVI.

11. januarja: 1878. so Srbi zavzeli Niš. — 1494. je umrl italijanski slikar Domenico Ghirlandaio. — 1825. se je rodil ameriški pisatelj B. Taylor. — 1894. je dolnjeavstrijsko namestništvo prepovedalo ustanovitve slovenskega katoliškega akademskega društva »Danica« na Dunaju. — 1842. se je rodil filozof W. James.

* * *

★ Lavantinski ordinarijat je izdal naslednji odlok: Minister ver je dne 9. januarja 1928 semkaj brzojavil: »Povodom radostnega dogodka, ki se te dni pričakuje v kraljevski hiši, izvolite naročiti vsem podrejenim duhovnikom, da se ta radostni dogodek, čim bodo zvedeli zanj, razglasi po vseh cerkvah z zvonjenjem in da se opravijo predpisane molitve.« — To se dekanijem uradom naznanj z naročilom, da se ta veseli dogodek, čim bodo obveščene krajevne oblasti, objavi po vseh cerkvah z zvonjenjem zvonov in da se opravi zahvalna pesem Te deum s pripadajočo molitvijo. Potem se doda molitev za kralja, kakor je predpisano v lavantinske škofije uradnem listu 1921 št. X. str. 91. O tem naj se takoj obvestijo vsi podrejeni župnijski uradi. — Martin Matek. ravn. pis.

★ † Gospa Marija Trnovce roj. Šuklje. Po silnem trpljenju je v Celju v ponedeljek, dne 9. januarja 1928 izdihnila svojo plemenito dušo gospa Marija Trnovce roj. Šuklje. Rojena je bila v Ljubljani leta 1842, in je tedaj dosegla častljivo starost 86 let. Pokojna gospa je sestra bivšega deželnega glavarja Kranjske g. Frana Šukljeja ter tašča gospoda Alojzija Mihelčiča, bivšega kranjskega deželnega poslanca in sedanjega župana celjske okoliške občine. Gospa Trnovce se je udeleževala tudi na znanstvenem polju in je spisala Spomine francoske revolucije. Zanimiv rokopiis je odkupil leta 1908. knez Lichtenstein za svojo knjižnico. — Pogreb se bo vršil danes 11. januarja ob pol 16. uri izpred hiše g. Mihelčiča na Bregu na celjsko okoliško pokopališče.

★ Okrajna zbora delegatov SLS v Vuhredu in Slovenjgradu sta prav lepo potekla. Na obeh zborih so podali narodni in oblastni poslanci svoja politična poročila, o naši politični organizaciji pa je govoril zastopnik »Tajništva SLS v Mariboru«. Udeležba je bila zelo dobra. Navzoči delegati so odobrili na obeh zborih delo naših narodnih in oblastnih poslancev in jim izrekli popolno zaupnico.

★ Vuzenica. Občni zbor krajevne organizacije SLS Vuzenica se vrši v nedeljo dne 22. t. m. po službi božji v gostilni g. Lobenweina. Vsi člani vljudo vabljeni, posebno še, ker bo dnevni red važen in zanimiv. — Odbor kraj. organ. Vuzenica.

★ Napredujeval je v višjo skupino vseučiliški profesor tehniške fakultete inž. Viktor Gostiša.

★ Poročila sta se na Brezjah dne 9. t. m. g. učitelj Franc Petrač, naš koroški rojak, z gđc. Faniko Arnejc, uradnico pri Mohorjevi družbi v Celju. K tej slovesnosti je prihitela polnoštevilna narodno zavedna družina Arnejčeva iz Ledenic na Koroškem.

Odvetnik
dr. Franc Hubad
naznanja, da se je
preselil
s svojo pisarno iz
Beethovne ulice št. 15 v
Lingarjevo ulico 1/II.

★ Iz finančne kontrole. Finančno ministvo oziroma generalna direkcija davkov je pred kratkim izdala naredbo, v kateri zahteva, da morajo organi finančne kontrole vsrčiti dnevno po 12 ur službe, seveda s pripombo, da jim pri tem ne pritiče borna hranarina, ki jim je s členom 49 zakona o organizaciji priznana. Ne glede na to, ali je dopustna po zakonu ta naredba oziroma zahteva in na to, da nimajo nobeni drugi državni nameščenci, kakor tudi ne privatni, dvanajsturnega delavnika, vprašamo one, ki jim je le malo znana naša nevarna, jako težka in tudi odgovorna služba, če je mogoče vsrčiti službo vestno in točno po 12 ur na dan ne glede na vreme brez hrane in potrebne obleke in poleg tega še tudi ob nedeljah in praznikih.

★ Naše čipke. Zlata Šufflay, prva strokovnjakinja in duša jugoslovanske čipkarske umetnosti, je objavila v božični številki zagrebškega »Jutarnjega lista« velezanimivo poročilo o svojem življenjskem delu za obnovo in novo ustvarjanje te naše najlepše domače obrti. Uspehi njenega dela so neprecenljive vrednosti in obsegajo celokupno jugoslovansko čipkarstvo: hrvatsko, srbsko in slovensko. Široki svet nas pozna in občuduje po naših čipkah. Zanimivo je, da je danes središče jugoslovanskega čipkarstva — Ljubljana. Zlata Šufflay piše med drugim: »Rekla sem: Vstane čipke moje, pojdite in pripovedujte našemu narodu in širnemu svetu o svoji lepoti, ki je lepota našega naroda! — A kam? — Vem, v Ljubljano pojdite, med slovenske brate in sestre, ki že več nego pol tisočletja pleče in prepletajo svoje čipke starodavnih slovenskih motivov. In čipke so šle in prišle prav... Državnemu osrednjemu zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani sem poklonila 27 komadov načrtov za čipke: s hrvatskimi, srbskimi, sakralnimi in staroslovenskimi motivi. Tako je postala Ljubljana nositeljica in propagatorica nove čipke: novih hrvatskih in srbskih, doslej še neznanih. S tem sem poklonila milijone iz naroda za narod. Ni mi žal in mi nikoli ne bo, ker sem našla zavod, ki dela. Ta zavod že dve leti dela po mojih načrtih in jih razvija, zaposluje s tem na tisoče pridnih delavk in varujoč jih bede.« — Pod pokroviteljstvom msgr. dr. Milana Peluhana in z njegovo materialno podporo se je pred kratkim v »Domu sv. biskupa Langca« v Zagrebu ustanovila prva hrvatska narodna čipkarska šola, a vodstvo je prevzela Zlata Šufflay. — Zlata Šufflay je spisala tudi več strokovnih del in sestavila dragocene albume, ki jih hranijo razni muzeji in obrtne šole.

★ Pozor, delavci in delavke! Tretja številka »Uradnega lista« priobčuje v celoti navodila za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov v podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavstva, in poslovniki o delovanju teh zaupnikov. Posamezni kosi te za delavstvo jako važne številke se dobivajo, dokler zaloga ne poide, po 1 Din 50 par pri upravi »Uradnega lista« v Ljubljani.

★ Dobrih knjig si žele vojaški člani »Svete vojske«, ki služijo v Srbiji in Črni gori. Kdor bi lahko knjige odstopil, naj jih pošlje v pisarno »Svete vojske« na Poljanskem napisu št. 10 ali pa sporoči, da pošlje društvo osebo, ki bi knjige prevzela.

★ Popravi! Pod sliko in sestavkom »Bala za novorojenčka« v včerajšnji številki je pomotoma izostal podpis: Marija Alešovec, Ljubljana.

★ Poskušen samomor finančnega stražnika. Z gorenjskim brzovlakom ob 8. uri 30 minut so včeraj zjutraj pripeljali v Ljubljano iz Dovjega finančnega stražnika Josipa Podgorška, ki si je prejšnjo noč pognal iz puške strel v levo stran prsi. Podgorška je užalilo, da so ga radi neke malenkostne šale obdolžili tatvine. V neki gostilni je namreč enemu od gostov v šali odvzel vžgalnik, vreden 10 Din, in ga spravil, rekoč: »To se pa lahko ukrade!« Radi te šale je bila uvedena proti Podgorški preiskava radi tatvine, kar je umevno moža zelo potrla. Njegovo stanje je zelo nevarno.

★ Podjetniki se opozarjajo na razpis ravnateljstva drž. železnic v Ljubljani za zgradbo štirinadstropne stanovanjske hiše v Ljubljani, ki je bil prvič objavljen v »Službenih Novinah« št. 295 z dne 28. decembra 1927. Licitacija se vrši 30. januarja 1928.

★ Najdena utopljenka. V Kresnicah so iz Save potegnili utopljenko. Ugotovljeno je, da je Ana Lustrek iz Kašlja, ki je z otrokom skočila v vodo. Sava jo je nesla 1 km dalje kakor otroka. Mogoče sta se šele tu ločila iz objema. Lustrekovo so prepeljali v D. M. v Polje.

★ Konja je zabodel Jože Podmiljšak iz Blagovice, vojak pri kraljevi gardi, se je vračal dne 9. januarja z dopusta in se vozil z bratom v Domžlah na vlak. Na Prevojah sta dohitela Lovrenca Pavliča iz Oberš, ki je s parom konj vozil voz tramov. Radi malenkostnega prepira je Podmiljšak potegnil sabljo in zabodel enega Pavličevega konja v trebuh tako, da bo konj radi tega najbrže poginil, ker ima čreva predrta.

★ Od lakote umrl. V vasi Uzdolje pri Kninu je umrl od lakote kmet Mile Angelič. Ze tri mesece ni imel ničesar jesti, soobčani mu pa niso mogli, a tudi ne hoteli pomagati.

★ Prebivalstvo Splita. V začetku letošnjega leta je štel Split 35.058 prebivalcev. Tekom leta 1927. se je prebivalstvo povečalo za 2003 osebe.

Končno idealno sredstvo za negovanje kože.

Proti hrapavi, razpokani koži i. t. d. uporabljajte Nivea-cremo. Ta crema vsebuje koži sorodni Eucerit, ki učinkuje naravnost presenetljivo pri lečenju občutljive površne kože. Mehko, gladko kožo si pridobite s prijetno duhtečo Nivea-cremo

★ Roparski umor. Na cesti Ljubinje-Trebinje v Hercegovini so neznani roparji umorili kmeta Mitarja Medena, ki je prav isti dan prejel večjo vsoto dolarjev iz Amerike. Roparji so mu prerezali vrat in vzeli denar.

★ Poletno vreme v Mostarju. Ze par dni imajo v Mostarju prav poletno vreme. Solnce greje tako, da nihče ne nosi zimске suknje. Ljudje hodijo na izprehod kakor sredi poletja.

★ Aretirani italijanski vohun. V nedeljo, dne 8. januarja, je bil v Kraljeviči aretiran bivši inženir in šef tehničnega oddelka ladjedelnice v Kraljeviči Avguštin Hendel radi suma, da je vodil v italijanskih listih veliko politično akcijo proti Jugoslaviji. Hišna preiskava na njegovem stanovanju je povsem potrdila ta sum. Hendel je bil rojen v Anconu in je 44 let star. Bil je stalni dopisnik tržaškega fašistovskega glasila »Popolo di Trieste« in je v ta list napisal celo vrsto srditih člankov proti naši državi, našemu kralju in proti nacionalni ureditvi Jugoslavije, med temi tudi članek, v katerem je opisal načrte in tajnosti jugoslovanske mornarice. Hendel je bil pred vojno nastavljen pri Stabilimento Tecnico, leta 1921. do aprila 1927. pa je bil uslužben v ladjedelnici v Kraljeviči.

★ Mož pod zemljo — žena v ječi. V vasi Rijeka pri Koprivnici je živel miren in pridni kmet Mijo Tot s svojo ženo Jano, tremi otroki in s tatom. Te dni je žena poslala moža po vino v klet. Mijo, dober človek, ni naličval samo v bokal, marveč je po bratovski točil vino tudi prijateljem. Ko se je vrnil domov, žena kot ženska ni mogla molčati in nastal je hud prepri, v katerega se je vmešal tudi tast Mijo je napadel tasta, žena je skočila vmes in z lasno iglo iztaknila možu levo oko. Mijo je radi tega postal ves besen in vsi trije so se rivali toliko časa, da so padli na tla. Naenkrat je tast opazil, da se Mijo več ne gane. Žena je vstala in rekla: »No, sedaj imaš dovolj!« In res je imel Mijo dovolj. Žena ga je med tem, ko ga je tast držal za roko, prišla z obema rokama za vrat in ga zadavila. Posledice? Ženo so odgnali orožniki, tasta pa so začasno pustili doma, da varuje otroke. In otroci?

★ Smrt zadnjega črnogorskega odmetnika. Na pravoslavni Božič je bil ubit v okraju Nikšić črnogorski odmetnik Antonije Andjelč, na katerega je bila razpisana nagrada 30.000 Din. Z Andjelčem je umrl zadnji odmetnik v Črni gori.

OBLACILA TVRDKO J. MAČEK

Ljubljana - Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša

★ Appetit-testenine in dvojno sladno kavo zahtevajte v vsaki trgovini.

★ Gospodinj! Kupi in zahtevaj v vseh trgovinah samo čajne mešanice znamke »Čajanka«, so najboljša in najizdatnejša. Prodajajo se tudi v korist Jugoslovanski Matici.

Restavracija „Lublianski dvor“.
Od danes naprej vsak dan morski pajki.
Se priporoča BOGDAN PUPOVAC.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

© Smrt nadebudnega mladeniča. Rodbini univerzitetnega profesorja g. dr. Janka Polca je umrl Marijan, ravno ko je nastopil pol univerzitetnega študija. Kdor je poznal pokojnega Marijana, je ob tej vesti stal pred uganoko. Skoro preživahnega Marijana torej ni več! Bolehal je po maturi, ko je bil na enkrat inficiran po zavratni bolezni, dokler ni shiral. Bolest staršev je tem silnejša, ker so s Marijanom izgubili sinu-edinca, izredno nadarjenega dijaka, ki je že v prvih letih gimnazije pokazal veselje do vsestranskega študija, zlasti do retorike. Odlični, razboriti Marijan je bil priljubljen med vso srednješolsko mladino in mu bodo vsi ohranili trajen spomin.

© Somišljenike Slovenske ljudske stranke v Ljubljani ponovno opozarjamo, da imajo samo še ta teden priliko, da se zglašajo v našo tajništvo. Jugoslovanska tiskarna, v svrhu vrekamacije vseh onih, ki dosedaj ali še niso bili vpisani v volivnem imeniku (letnika 1906 in 1907) ali pa so bili ob priliki zadnjih volitev iz njega izreklamirani. — Volivci, že

se je čul zopet okrog 16.50 slab šum, nakar je »S 8« signalizirala

»Vztrajatelj«

Nato je še dobila odgovor s tremi določnimi udarci in še pol ure pozneje isti odgovor na enako vprašanje. Tudi še pozneje so se slišali udarci, poslednji pa so se čuli ob 18.30 v torek. Zadnji znak življenja so torej dali potopljeno mornarji, uže pred zadnjimi izdihljaji,

74 ur 53 minut po katastrofi,

kakor lahko vsak sam izračuna. Preiskava je dozdaj dognala, da ne more mornarice zadeti nobena krivda na zapoznenja reševalnih del, ker so le-ta celo ob mirnem vremenu izredno težka in zamudna.

Drage solze

Amerikanci so jako praktični in ne znajo pretvoriti v denar samo materialnih vrednosti, ampak tudi nežna čustva. To je te dni izkusil bogati newyorški velindustrialec, ki je storil to neprevidezno, da je svojo nevesto zapustil. Mlada Amerikanka je vložila proti nezvestemu ženinu tožbo za odškodnino in zahtevala vsote, ki dokazujejo, kako visoko ceni svojo osebo. Njen odvjetnik, eden najboljših v vsem New Yorku, je predložil sledeči račun: Poizvedovanje za zaročencem, ki je bil izginil z neko igralko, 2000 dolarjev, bala mlade dame 12.000 dolarjev, toalete v času zaročenstva 8000 dolarjev, razni »mali« izdatki 4500 dolarjev, škoda vsled nevarnega razburjenja in solza 100.000 dolarjev! Kakor se vidi, cenijo Amerikanci razburjenje in solze najbolj visoko. Ker so ameriški sodniki za sentimentalne reči ravno tako dovzetni, kakor za materialne, in ker ameriški moški svet, kakor znano, pred ženami in njihovimi zahtevami leži na kolenih, ne dvomijo, da bo nezvesti zaročenec obsojen. Solze, ki jih je radi njega plakala nevesta, ga bodo torej stale jako visoko. V prihodnje, pravijo ameriški listi, se bodo morali ameriški zaročenci tudi proti takim eventualnostim zavarovati.

100 rudarjev pokopanih

V premočniku West-Francfort v Illinoisu se je 9. t. m. zgodila velika eksplozija.

Po štiriurnem težkem delu se rešilnemu moštvu še ni posrečilo prodreti do dna Peabody-ske jame, kjer se je eksplozija zgodila. Jama je 350 čevljev pod površino. Seveda so dela radi dima in strupenih plinov zelo otežkočena.

Eksplozija se je zgodila v oddaljenosti ene milje od spodnjega konca šahta, in sicer kmalu po dnemnem šihu ob 7.30. Skušajo spraviti v delovanje ventilacijo, da bi zakopani dobili vsaj nekaj zraka.

Zakopanih je okoli 100 rudarjev.

Pred jamo čaka okoli 1500 oseb, žena, otrok, staršev in tresoč se, čaka na to, kar pride.

Velika nevarnost poplave v Bratislavi

Dne 9. t. m. so prebivalci Bratislave opazili, da jim zdaj resno grozi nevarnost poplave. Ledene mase so se od Hainburga začele pomikati proti mestu in se ustavile 7 km pred Bratislavo. Tukaj je voda že 4 metre visoka. V mestu so evakuirali že vse šole. Sicer pionirji razstreljujejo led in so napravili v ledu 40 m široko in poldrug meter dolgo razpoklino, toda nevarnost poplave je kljub temu čedalje večja.

Ciril-metod. akademija v Rimu

Rim, decembra 1927.

Slavnostno akademijo v čast sv. Cirila in Metoda so priredili dne 27. dec. 1927 v dvorani Nemško-Ogrskega kolegija slovanski Germaniki pred izbranim in peštrim občinstvom: navzoči so bili predstojniki Kolegija, profesorji Orientalnega inštituta, gojenci Poljskega, Češkoslovaškega, Jugoslovaškega kolegija, Germaniki ter slovanski člani raznih verskih redov. Dvorana je komaj imela prostora za toliko gostov.

Molitva Slavenac (violinski trio) je svirala in pela tisto, za kar sta delala sv. brata: Da bi bili vsi Slovani edini v Kristusovi Cerkvi. Deklamacije v hrvatskem, slovaškem in lužičkem jeziku so slavili sv. blagovestnika. — Poljski govor »Swati Cyril i Metody a idea dla Polskie« je podal glavno hotenje sv. bratov: Pridi k nam Tvoje kraljestvo! ter praktično realizacijo tega hotenja: Utrjevanje Kraljestva Kristusovega med Slovani. Poljski narod je vedno ostal zvest tej Ciril-Metodovi ideji, kar priča zgodovina. Sedaj mora biti molitev Poljakov in vseh katoliških Slovanov le-ta: Gospod nam daj pravega apostolskega duha in sv. brata naj nas podpirata s priprošnjo, da vsi katoliški Slovani složno delamo v to, da bo čimprej ena čreda, en pastir. — Slovenski govor je orisal »Katoliški univerzalizem sv. bratov«: Pavlinski duh praznuje vstajenje po sv. Cirilu in Metodu. Z njuno pripravo za apostolstvo je univerzalna: študij tujih jezikov, posebno slovanskega; Metod je knez slovanske pokrajine, Konstantin profesor filozofije v Carigradu: organizatorični talent in bogato znanje, to je drugi predpogoj za širokogrudni apostolat; prvi predpogoj je osebna svetost in to si sv. brata utrdila v samostanski tišini; na Olimpu dozori ideja Ciril-Metodova. Univerzalno katoliško je delo sv. Cirila in Metoda: Kazarom in Slovanom oznanjati Jezusa Kristusa; Slované uvrstiti med izobražene narode, ker jim dasta slovansko književnost, slovansko bogoslužje; vedno sta otroško vdana Apostoliku — rimskemu papežu. Univerzalno je zato češčenje sv. bratov: tudi v tem smo sinovi vesoljne Cerkve edini z ločenimi brati. Da sta sv. Ciril in Metod bila apostola katoliške univerzalnosti, vesoljne cerkvene ednosti, je doslej najlepše izrazil Pij XI. v apostolskem pismu jugoslovanskim in češkim škofom (z dne 13. febr. 1927.), kjer pravi, da »sta sveti Ciril in Metod — sinova Vzhoda, po domovini Bizantince, po rodu Grka, po apostolatu Slovane — vsem vse postala, da bi vse pridobila za edinstvo katoliške cerkve.«

Da katoliška univerzalnost tudi danes ni le prazen zvok temveč živ plamen, to je potrdila himna v čast sv. Cirila in Metoda, ki je zaključila to lepo slavlje slovanske kolonije v večnem mestu: Peli so jo vsi gojenci papeževega nemško-ogrškega kolega — Nemci, Madžari, Švicarji, Holandci, Luksemburžani, Slovani.

J. M.

G. Slavko Tomerlin, ki je razstavil v Jakopičevem paviljonu v Tivoliju v Ljubljani svoje slike, nas z ozirom na nepopolni obisk, ki pohaja boja iz strahu, da bodo tam videli »modernistične« slike, prosi, naj ugotovimo, da so njegove slike povsem naturalistične ter ne predstavljajo nobenih problemov, ki bi potrebovali tolmača. Slike so motivirane iz narodnega življenja, predstavljenega tako, kakršno v resnici je. G. Tomerlin pa obenem prosi, naj bi gg. kolegi modernisti ne razumeli te konstatacije kot omalovaževanje njihovega dela.

— Kaj mislite o takem vremenu?
— Neznosno je.
— Kako pa gospa kaj?
— Enako.

Klavirski koncert g. Golja-Koblerjeve

V ponedeljek, 9. t. m. je v filharmonični dvorani priredila klavirski koncert naša domača umetnica gospa Golja-Koblerjeva. Že par let sem smo jo pogrešali med koncertanti. Sedaj pa je dala obširen program, ki nas je veselo presenetil s štirimi slovenskimi točkami, veliko d'Indyjevo »Sonato op. 63«, dvema Skriabinovima skladbama in z Balokireva fantazijo Izlamey. Razen Kogojevega Quetina in Balokirjeve skladbe so bile, mislim, vse ostale prvič na programu v Ljubljani.

D'Indyjeva sonata v treh stavkih: prvi z variacijami, je vsebinski niz lirskodramatskih tonskih slik v stilu zrelega francoskega impresionizma, ki ga po Franchu, Charpentierju in Debussyju goji tudi d'Indy, danes eden najstarejših francoskih skladateljev. Interpretinja je imela premagati precejšnje tehnične težave in se vživeti v to intuitivno muziko ter jo izrpati in nam razložiti. Žal, vse to je storila ga, Koblerjeva, toda nekako medlo je šlo to, izraza in slik natrpano delo mimo nas, ki zahtevamo danes od skladbe stroge formalne arhitektonike in čimvečje logične enostavnosti. Skriabinovi starejši preludij op. 11 so manj učinkovali kot modernistični groteskni kos »Poème satanique«: pri Balokirjevi Izlamey je pianistka skrbela za močne kontraste in ostro karakteristiko. Kogojev Andantino cantabile je bil diskretno podan in mehak, individualno barvan lirichen kos, po duhu že blizu ekspresionizmu. Premierlove variacije na homofon tema so nastale že pred vojno, pa so še vedno sveže; stilno je Premier danes že daleč naprej, vendar so se dala devetletna efektivna in zelo invenciozna preoblikovanja prvotne glasbene misli z užitkom čuti, zakaj danes so bili silni ritmični itd. kontrasti, vsa skladba pa je z gradacijo od začetka dosledno v konec čista enota. Kakor mi je znano,

ima g. svetnik v rokopisu še več lepših skladb za klavir in želeli bi bilo sprito pomanjkanja klavirske literature pri nas, da čimprej zagledajo beli dan. Škerjančevi dve skladbi iz njegovega zadnjega objavljenega dela, kakor sem ju prvič čul in pa, ker ga Koblerjeva ni napravila zelo očlne pavze, zamenjal deloma z naslednjo Ravnikovo, sta lirske stvari, ki se nagibata občutenjski k ekspresionizmu, nista pa še stilno tako daleč kakor njegov kvartet, ki so ga igrali Zikovec. Ravniko Grande valse karakteristike je smoteno komponirana groteska silovitih barv in ritmov ter kontrastov in blestečih a tudi virtuosnih domislekov. Prav zelo efektivna, razgibana skladba. In Koblerjeva se je uspešno trudila izrpati njeno fantastiko, ki spominja notranje bolj kot na Chopina, na Berlioz ali v moderni Skriabina.

Koblerjevi gre velika hvala za ta koncert, ki ji nemara ni »nesele«, sodeč po bolj majhni udeležbi. Naj bi se kmalu zopet javila in krstila zopet katero novo domače delo! S. V.

Radio

Nauk o radiotehniki

Spisal Leopold Andreč

Broširan Din 60,—, vezan Din 76,—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Slika pouličnih bojev v Kantonu.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani dne 10. januarja 1928.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barometar	Temperatura v C	Vet. v m	Vet. in br. v m	Oblačn.	Vrsta padavin		
						ob opazovanju	v mm	z
Ljubljana	767,8	1,4	89	E 4	megla			4,4
Maribor	767,2	0	93	NW 6	4			6
Zagreb	766,6	4	92	NW 4	8			8
Belgrad	766,7	2	94	mirno	megla			10
Sarajevo	766,5	0	86	mirno	2			1
Skoplje	766,8	-3	98	mirno	megla			6
Dubrovnik	764,6	6	63	E 4	0			11
Split	765,0	8	74	ENE 4	2			12
Praga								

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Sir H. Rider Haggard:

32

Kleopatra, egiptovska kraljica.

Prijel sem ga za roko in mu zrl globoko v oči. »V oči ti vidim,« sem rekel, »bojišče ponoči in po njem leže trupla — med njimi je tudi tvoje truplo in hijena mu trga vrat. Plemeniti gospod, tekem enega leta boš umrl pod mečem.«

»Pri Bakhul« je vzklil mladenič in prebledel, »ti znaš pa slabe reči prerokovati!« S temi besedami se je splazil proč — in nedolgo potem se je v resnici prigodilo, da ga je doletela taka usoda. Poslali so ga službeno na Ciper in tam je padel.

»Sedaj pa še ti, veliki stotnik!« sem dejal obrniti se k Pavlu. »Pokazati ti hočem, kako bom šel skozi ta vrata brez tvojega dovoljenja — resnica, in vlekel tebe za seboj. Bodi tako prijazen in upri svoj pogled na ost te palice, ki jo imam v roki.«

Nekaj časa se je branil, ker pa so ga tovariši silili, se je naposled udal. Pustil sem ga, da je gledal v ost palice tako dolgo, da so mu oči postale prazne kakor oči sove na solncu. Tedaj sem iznenada odmaknil palico, stopil hitro naprej, tako da je bil moj obraz sedaj tam, kjer je bila ost palice, in mu gledal v oči vplivajoč nanj s svojo voljo; nato sem se začel obračati in ga vlekel za seboj. Nato sem se pomikal počasi nazaj, dokler nisem prišel skozi vrata — njega sem seveda tudi vlekel seboj s svojim pogledom — nato pa sem naenkrat odmaknil glavo. Pavel se je zgrudil na tla; čez nekaj časa je vstal, si brisal čelo in gledal prav abotno.

»Ali si zadovoljen, plemeniti stotnik?« sem ga vprašal. »Kakor vidiš, sva že prišla skozi vrata. Ali mogoče želi kdo izmed gospodov, da pokažem še več, kaj znam?«

»Pri Taranisu, bogu groma, in vseh bogovih Olimpa po vrhu, tega pa ne!« je momljal star centurijon, Galec po rodu, ki mu je bilo ime Bren. »kar

nič te ne maram, da veš. Človek, ki je vlekel našega Pavla skozi ta vrata in to tako rekoč s svojimi očmi, s takim človekom ni, da bi se igral. Tega Pavla, ki vedno gre tako kakor noč — navzad kakor osla —

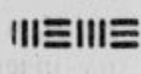
tega Pavla! Veš, gospod, kdor hoče na tak način vleči Pavla za seboj, mora v enem očesu imeti žensko, v drugem pa čašo vina.«

V tem trenutku pa je bilo tega govorenja konec; po marmornati poti je namreč prišla sama Karmion v spremstvu oboroženega sužnja. Stopala je mirno, malomarno, roke sklenjene zadaj, in oči so ji zrlle tako rekoč v nič. Ampak kadar je Karmion tako gledala, takrat je videla največ. Ko je prišla do nas, so se ji častniki in straža priklanjajoč umaknili; pozneje sem namreč zvedel, da je imela to dekle, ki je bila prva za Kleopatro, več moči v palači kot vsi drugi.

»Kaj pa pomeni ta hrup, Bren?« je rekla in ogovorila centurijona delajoč se, kakor da me ne bi videla; »ali ne veš, da kraljica ob tej uri spi; ako se je sedaj zbudila, boš ti dajal odgovor za to.«

»Ej, gospa,« je odgovoril centurijon ponižno, »stvar je taka. Tukajle imam — in namignil je s palcem proti meni — »čarovnika prav vražje — hm, prosim ga oproščenja — najboljšje vrste; pravkar je namreč potegnil samo s tem, da je postavil vražje oči tik nasa našega stotnika Pavla, vlekel tega Pavla skozi vrata, dasi se je Pavel zaklel, da ta mag ne sme skozi vrata. Mag trdi, da ima opravka s teboj, dvornica — jako žal mi je, da se je to zgodilo.«

Karmion se je okrenila in me malomarno pogledala. »Da, spominjam se,« je rekla; »ta je toraj — ampak kraljica želi videti njegove umetnije. Ako pa ne zna drugega kakor narediti, da gre pijanec pri teh besedah je zaničljivo pogledala začudenega Pavla, »za njegovim nosom skozi vrata, katere straži, potem je pač najboljšje, da gre, odkoder je prišel. Pojdi z menoj, gospod mag; tebi, Bren, pa naročam, da glej, da bodo tvoji razgrajči bolj mirni. Ti, Pavel, pa pojdi in se iztrezni, in kadar bo prihodnjič kdo pri vratih vprašal po meni, glej, da ga poslušaj.« Pri teh besedah je kraljevsko pokimala s svojo malo glavo, se obrnila in odšla v palačo, za njo pa sva v majhni oddalji stopala jaz in oboroženi sužnji.

LJUBJANSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezek. A. Sheehan, Nodding. Povesti irskega jezika. 24 Din. vez 32 Din. — 24 zvezek. A. Maribor. Hanka. Lužičko-slovaška povesti. 22 Din. vez 30 Din. — 25 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 26 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 27 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 28 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 29 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 30 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 31 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 32 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 33 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 34 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 35 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 36 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 37 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 38 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 39 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 40 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 41 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 42 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 43 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 44 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 45 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 46 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 47 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 48 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 49 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 50 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 51 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 52 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 53 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 54 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 55 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 56 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 57 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 58 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 59 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 60 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 61 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 62 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 63 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 64 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 65 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 66 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 67 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 68 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 69 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 70 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 71 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 72 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 73 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 74 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 75 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 76 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 77 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 78 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 79 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 80 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 81 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 82 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 83 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 84 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 85 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 86 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 87 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 88 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 89 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 90 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 91 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 92 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 93 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 94 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 95 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 96 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 97 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 98 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 99 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 100 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 101 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 102 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 103 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 104 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 105 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 106 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 107 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 108 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 109 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 110 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 111 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 112 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 113 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 114 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 115 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 116 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 117 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 118 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 119 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 120 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 121 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 122 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 123 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 124 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 125 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 126 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 127 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 128 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 129 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 130 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 131 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 132 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 133 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 134 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 135 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 136 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 137 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 138 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 139 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 140 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 141 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 142 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 143 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 144 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 145 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 146 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 147 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 148 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 149 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 150 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 151 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 152 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 153 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 154 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 155 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 156 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 157 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 158 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 159 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 160 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma. Din 30. vez 30 Din. — 161 zvezek. Haggard, H. Rider. Montezuma.

Gospodarstvo

V. S.:

Naša statistika zunanje trgovine

Statistika zunanje trgovine je del statistike, obravnavajoč blagovni promet, ki prestopi radi uvoza, izvoza ali prevoza državno mejo. Zetv začetku 17. stoletja so se zbirali podatki o zunanji trgovini, toda šele koncem stoletja je začela Anglija te podatke objavljati. Sledile so Francija (1818), Nemčija (1844), Avstrija (1871) in ostale države, ki deloma mesečno, deloma letno objavljajo pregledne trgovske statistike.

Zadnja izdaja trgovske statistike prejšnje kraljevine Srbije je bila ona za leto 1912. Podatki za dobo od leta 1913. do evakuacije Srbije, so bili za časa okupacije uničeni. Po prevratu je izdala leta 1921. generalna direkcija carin statistiko zunanje trgovine za leto 1918., 1919. in prvih devet mesecev leta 1920. Od takrat izhajajo pregledi mesečno in letno, čeprav z precejšnjo zamudo.

Zapadne države razlikujejo v statistiki zunanje trgovine 1. uvoz blaga za neposredno uporabo v zemlji, in sicer iz inozemstva, prostih luk in skladišč (smestišt); 2. uvoz blaga v predelavo na račun domače zemlje (Veredelungsverkehr); 3. izvoz blaga iz prostega prometa; 4. izvoz blaga po izvršeni predelavi; 5. posredni prevoz blaga (uvoz blaga za negotovo prodajo); in 6. neposredni prevoz blaga (priglašeni tranzit).

Seveda urejuje vsaka država svojo trgovsko statistiko po drugem kriteriju. Tako obravnava nemška statistika tako zvan »Gesamteigenhandel«, t. j. splošni blagovni promet brez neposrednega prevoza.

Naša statistika zunanje trgovine obsega samo 1. uvoz blaga za neposredno uporabo v tuzemstvu; 2. izvoz blaga iz prostega prometa in 3. neposredni prevoz blaga (priglašeni tranzit).

Podatki o prometu blaga v predelavo na tuzemski račun (Veredelungsverkehr), kakor tudi oni o posrednem prevozu blaga (uvoz blaga za negotovo prodajo) se pri nas zaenkrat ne zbirajo.

Do sedaj so še vsako leto — po izdaji statistike — gospodariki strokovnjaki enodušno ugotovili, da je netočna in površna.

Žal moramo tudi za bodoče ostati skeptiki, kajti dokler se bo trgovska statistika zbirala po dosedanjih praksi, ne moremo pričakovati zboljšanja.

Z nekaterimi izjemami se mora za vse blago, ki prestopi carinsko linijo, prijaviti carinarniki vrsto, količino, državo izvoza ter namembno državo in vrednost. Posebno važna je vrednost, ki jo je navadno težko ugotoviti.

Pri uvoznem blagu je princip, da se ne prijavi sama fakturna vrednost, temveč tudi stroški ambalaže, komisije, zavarovanja, transporta do naše meje in izvozna carina države, od koder blago prihaja, t. j. prijaviti se mora znesek, ki je za kupljeno blago ostal v inozemstvu.

Pri izvozu se navedejo vsi stroški do naše meje, torej poleg prodajne cene tudi transportni stroški, zavarovanje in naša izvozna carina.

Da niso vsi tega naziranja, dokazuje članek o carini Save Kukiča, bivšega direktorja carinske uprave v Stanojevičevi »Narodni Enciklopediji«, kjer pravi: »Vrijednost robe, koja se prijavljuje jest vrijednost, koju roba ima po dolasku u mjestu, gde se carini.« Po mnenju g. Save Kukiča se torej ne prijavi samo znesek, ki je za kupljeno blago ostal v inozemstvu, nego tudi stroški transporta na našem ozemlju do mesta, kjer se carini.

Toda v praksi se ne uporablja niti splošno veljavni princip, niti mnenje g. Kukiča. V praksi se pri nas običajno prijavlja samo gola fakturna vrednost.

Se huiše je pri poštnih pošiljkah, kjer predložitev fakture ni obligatna. Sicer so priključene spremnicam poštne deklaracije, toda tudi iz teh navadno ni mogoče ugotoviti točno vrednosti. Po predpisu se mora v teh primerih ugotoviti vrednost komisijsko. V komisijo spada poleg angažiranih uradnikov še en trgovec, dotične stroke, oziroma ako tega ni, še en carinski revizor.

Ni potrebno naglasiti, da se ta predpis v praksi ne izvršuje. Ako pomislimo, da vlada na poštnih carinarnicah navadno velik zastoj in da bi se skoraj za vsaki paket morala sestati komisija, da ugotovi vrednost, ne bi uradniki niti po 20 paketov dnevno ocarinili in ne po 60 in še več, kakor zahteva množina paketov.

Zato se ugotavlja vrednost poštnih pošiljk »na brzu ruku« in individualno. En uradnik n. pr. taksira vrednost 1 kg katerekoli volnene tkanine z 200 Din, drugi z 500 Din, tretji z 800 Din, in te svoje cene, katero je določil individualno za vsako vrsto blaga, rabi vsak dosledno. Res je, na ta način se dobi zlata sredina, toda ali odgovarja ta sredina realnosti, je drugo vprašanje. Vsekakor se ti podatki objavljajo v naši statistiki.

(Dalje prih.)

Kožni sejem v Ljubljani se vrši dne 23. t. m. ves dan na prostoru velesajma. Dopoldne je kupovanje in prodaja na drobno ter ogled partij, ki pridejo popoldne na dražbo. Začetek dražbe ob 15. uri. Težko je bilo lovem delati preje, ko so vseh nezadostnega smisla za organizacijo prodajal, razkropljeni po vsej državi, svoj pridelek —

kože — za ceno, ki jim je bila diktirana od drugih in ki so jih izrabljali razni kupci, dobro zavedajoč se svoje premoči napram poedincem. Teško bi bilo posameznim lovem tudi še danes, ko je kupna moč konzumenta tako pabila. Ali blaga sploh ne bi oddali, ali pa za neprimerno ceno — v svojo izgubo. Rešitev vsem je edino v kožnem sejmu. Leve, vsi pošljite svoje blago na to organizirano prodajo na kožni sejem v Ljubljano. Nihče naj ne cepi vrst, zavedajte se, da imate Vi sami v rokah ključ do vrat, ki vodijo v boljši obstoj. Vsa navodila na zahtevo brezplačno z obratno pošto od urada Ljubljanskega velesajma, oddelek »Divja koža«.

Odprava konkurza. Eliza Serak, trgovka v Konjicah, Kmetijsko in konzumno društvo, z. z. o. z. v Smarju pri Jelšah; — vsa masa razdeljena.

Izpremembe v trgovinskem registru. Vpis: Kladnič & Ko., z. o. z., trgovina z lesom in apnom (100.000 Din) v Kamniku; Kobi & Meden, lesna industrijska in trgovska družba z. o. z., komis. trg z avtomobili (30.000 Din) v Ljubljani; Hodnik & Vouk, trgovina z lesom v Logatcu; Theus, veletrgovina z drožmi, družba z. o. z. (200 tisoč Din) v Mariboru; I. Ulčar in drug, splošno kovaštvo, ključavničarstvo in vodov. instal., družba z. o. z. (100.000 Din) v Spodnjih Gorjah; Izbrisi: Slasličarna »Jora«, družba z. o. z. v Celju, razdružitev; Brat Novakovič v Ljubljani (opuščen obrat).

Občni zbori. »Tekstilana«, tovarna sukna v Kočevju, in dvorani Zadr. gosp. banke v Ljubljani, 25. jan. ob 16. (poročilo o sklepih izred. obnove zbori; bilanca 1927; volitev revizorjev); Dolenjske železnice, 25. jan. ob 11. v dvorani Kranjske hranilnice (bilanca 1925, 1926 in 1927; volitev upravnega in revizijskega odbora); Voika, d. d., 25. jan. ob 16. (poročilo o sklepih izred. obnove (bilanca 1926; volitev uprave in nadzorstva).

Borza

Dne 10. januarja 1928.

DENAR.

Današnji devizni promet je bil zaradi štiri-dnevnega počitka zelo živahen. Kakor navadno, je Narodna banka krila večino povpraševanja: dela je v večjih zneskih Curih (166.000 frankov), Prago (800.000 Kč), Dunaj in manjši znesek Berlina, ostalo pa je bilo privatno blago. Napram zadnjemu borznemu sestanku 5. jan. se je znižal kurz Berlina, Curih je ostal neizpremenjen, vse ostale devize pa so narasle. Trst je bil zaključen po 300.25 in po 300.40.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi 10. jan. 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 5 l.
Berlin	13.51	—13.54	13.525	13.54
Curih	10.929	—10.959	10.944	10.944
Dunaj	8.0015	—8.0315	8.0165	—
London	276.5	—277.30	276.90	276.65
Newyork	66.63	—56.83	56.73	56.63
Pariz	—	—	—	—
Praga	164.00	—168.40	164.40	168.10
Trst	299.85	—301.285	300.285	299.75

Zagreb, Amsterdam 22.94—23.00, Berlin 13.51—13.54, Curih 10.929—10.959, Dunaj 8.0015—8.0315, London 276.50—277.30, Newyork 56.648—56.846, Pariz 222.93—224.98, Praga 168—168.80, Trst 299.80—301.80.

Belgrad, Amsterdam 22.92—22.98, Berlin 13.51—13.54, Budimpešta 9.925—9.955, Curih 10.929—10.959, Dunaj 7.995—8.025, London 276.50—277.30, Newyork 56.60—56.80, Pariz 223—225, Praga 168—168.80, Trst 300.22—301.22, Solun 76.25—76.75.

Curih, Belgrad 9.125, Berlin 123.575, Budimpešta 9.900, Bukarešt 3.19, Dunaj 73.23, London 25.295, Newyork 519, Pariz 20.395, Praga 15.38, Trst 27.6425, Sofija 3.75, Varšava 58.10, Madrid 90.31.

Dunaj, Devize: Belgrad 12.42, Kodanj 189.85, London 34.56, Milan 37.4925, Newyork 708.90, Pariz 27.855, Varšava 79.48. Valute: dolarji 706.10, francoski frank 28.02, lira 37.36, češkoslovaška krona 20.08.

Praga, Devize: Lira 178.65, Belgrad 59.40, Pariz 132.66, London 161.45, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 176.25, London 276.50.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

V Ljubljani ni bilo izprememb. V Zagrebu so med državnimi papirji 7% invest. posoj. in agrarni tendirali slabše, dočim se je vojna odškodnina, ki je bila večerj ponujena po 419 bl., znatno uvrstila. Na tržišču bančnih in industrijskih papirjev ni bilo znatnih izprememb. Zaradi učrstitve na Dunaju je Trboveljska tudi pri nas tendirala čvrsteje.

Ljubljana, Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Kred. zavod 160 den., Večje 135 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Šešir 125 den.

Zagreb, 7% invest. posoj. 86.25, agrarni 53, vojna odškodnina 422—424, febr. 393—394, Hrv. esk. 84—85, Hipo 57—57.50, Jugo 96, Praštediona 875, Ljublj. kreditna 135—140, Šečerana 550—577.50, Drava 570, Slavonija 14—15, Trbovlje 474, Večje 135.

Belgrad, Narodna banka 5490—5570, vojna odškodnina 419.50—420, ult. febr. 390, ult. marec 392, 7% invest. posoj. 86.52—86.75, agrarni 53.

Dunaj, Podon.-savska-jedran. 86.75, Živno 113.60, Hrv. esk. 11.12, Jugo 11.80, Alpine 43.50, Leykam 11.60, Trbovlje 59.60, Krianijska industr. 45, Ruše 35.25, Gutmann 27.80, Slavonija 1.40.

BLAGO.

Ljubljana, Les: Deske snreka-jelka 18 mm III. fko vag. meja 5 vag. po 420, buk. drva suha, fko vag. meja 1 vag. po 22; zaklj. 6 vag. Tendence mirna.

Dež pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., plač. 90 dni, dob. prompt., ml. tar.): Pšenica 78—79 kg 2% baška 359—352.50, jan. 352.50—357.50, sr. 347.50—350, slav. 345—347.50, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana plačilo po prejemu 500, oves baški zdrav rešetan 300, kuruza b-ška stara 270, nav. vozn. 275, nova času prim. suha s kval. gar. 267.50, febr. 275, marec 280, april 285, maj 290; krompir 1 vag. po 97.75; zaklj. 6 vag. pšenice, 1 v. krompirja. Tendence čvrsta.

Novi Sad, Cene in tendence je neizpremenjena napram prejšnjemu tednu. Poslovanje je bilo živahno. Mnogo je bilo povpraševanja za korožo. Danes je znašal promet na novosadski borzi: 40 vagonov korože, 11 vagonov pšenice, 10 vagonov moke, 3 vagone fižola.

Budimpešta (terminalska borza), 10. jan. Tendence mirna. Pšenica marec 31.44,31.50, zaključek 31.48—31.50, maj 31.84,31.92, zaklj. 31.90—31.92, okt. 29.62, 29.63, zaklj. 29.66—29.68, rž marec 30.48, 30.46, zaklj. 30.48—30.50, maj 30.42, 30.44, zaklj. 30.48—30.50, okt. 24.80—24.90, zaklj. 24.84—24.86, koroza maj 25.80, 25.86, zaklj. 25.84—25.85, julij 26.30.

Boljševiki po stopinjah carizma

Vsi voditelji opozicije pregnani v Sibirijo

Kakor smo že večraj poročali, je ruska sovjetska vlada poslala v pregnanstvo v Sibirijo 30 vodilnih osebnosti opozicije. Temu izgon-skemu povelju pa bodo sledila še druga. Med onimi, ki so jih že odpotali v Sibirijo, se nahajajo Serebrjakov, ki ima velike zaslu-ge za vzpostavitev gospodarskih zvez z Ame-riko, potem Smilga, ki se je veliko pečal z povzdigo sovjetske industrije, nadalje znane-ga pisatelja Sosnovskega, ki si je v svo-jih duhovitih feljtonih večkrat privoščil sovj-etske komisarje, ter celo proslulega Bjelo-borodova, tovariša iz Jekaterinburga, ki se je žalostno proslavil z umorom vse carjeve rodbine v hiši Ipatjeva, za kar je dal on pove-lje. V ledene pokrajine murmanskega zaliva in pa v jakutsko tajgo ter v druge kraje, ki so jih že carske vlade uporabljale za to, da so fi-zično in moralno ubile svoje politične nasprot-nike, bodo pa deportirali tudi še Trockega,

Radeka, Rakovskega, Kameneva, Zinovjeva, Jevdokimova in druge može, ki so igrali toliko vlogo v revoluciji. Značilno je, da je več izmed teh voditeljev bilo pregnanih v Sibirijo že pod »krvavim Nikola-jem«. Pa tudi tisti, ki svoje tovariše iz revolu-cije zdaj vnovič pošilja v ledeni mraz, puščobo in počasno izhiranje, vsega mogočnega g. Stalin, je pod carjem izkušal dobre Sibirije.

Tako se je pokazalo, da neomejena oblast, naj jo imajo v rokah monarhi ali proletarci, po-staja samovolja, ki se ne ustraši nobenega sred-stva, da uniči političnega nasprotnika, pa naj je tudi proletarec in marksist. Sicer pa, kdor pozna zgodovino francoske revolucije, bo rekel: Nil novi sub sole!

Največja ironija pa je to, da so bili Trockij in tovariši pregnani zato, ker so zagovarjali brezkompromisni komunizem!

Brezumni stavec

potovanje po svetu.

Pred sodnike kazenskega sodišča v Milanu so te dni pripeljali starca, sedečega v stolu ka-kor živ mrlič. Umevno, da je zbudil pri mehko-čutnih Italijanih velikansko usmiljenje: »Po-veretto, poveretto.« Bil je to marchese Onofrio Bisogni,

bivši veliki bogataš in odvetnik.

Kaj neki je ta brezumni stavec zagrešil? Počakajmo! Zaenkrat poglejmo, kaj pravi sodni dvor. Stavec, ko ga po običaju vprašajo, kako se piše, odpre oči, zamahne z rokama po zraku, se zajoče in zajeclja: »Lasciate mi morire fuo-ri!« (Pustite me umreti zunaj!) Sodni dvor se umakne v posvetovalnico in, prišedši nazaj, razglasi, da se obravnava odgodi, dokler bo ob-toženec kolikor toliko zmožen odgovarjati. Pu-bliki se odvali kamen od srca in vsak si misli: Saj bo odgovarjal pred večnim Sodnikom!

Lepa, a nevarna strojepiska.

Onofrio Bisogni je bil že vdovec in oče sedmih otrok, ko je sprejel v svojo odvetniško pisarno krasno Ines Rovetta iz Turina. Vdovec se je v lepo strojepisko, ki je bila 20 let mlajša od njega, vprav noro zaljubil. Aristokrat je bil tako pošten, da jo je tudi poročil. Lahkomišlje-na Ines pa je toliko trošila za svoje toalete in za bave, da je zapravila svojemu možu vse ve-liko premoženje. Ko je izginila iz hiše zadnja lira, je »ljubečega soproga« nekega dne brez sledu zapustila. Ubogi mož pa jo je hotel za vsako ceno vrniti in je z denarjem, ki si ga je preskrbel, kakor bomo še opisali, najel celo četo detektivov, da jo najdejo. Ko pa to ni nič pomagalo, se je sam odpravil na

Končno najde svojo Ines v nekem razkoš-nem kopališču v Angliji, pade pred njo na ko-lena in jo roti, naj zopet postane družica nje-govega življenja. Ker si je bil preskrbel lepih par sto tisočakov in ker je bil tokratni ljubimec gospe Ines že suh, je prošnji obupanega moža ugodila. Brezumni marchese jo je odpeljal naza-j v solčno domovino in jo obsipal z dragoce-nostmi, da priveže nase njeno nestalno srce. Kako si je brezumni stavec preskrbel v to svr-ho zadostnih sredstev?

Postal je zaradi žene zločinec!

Nakupoval je na podlagi svojega dosedaj neomadeževanega plemiškega imena pohištva za stotisoče lir na menice in ga prodajal za go-tovno denar pod ceno, samo da zadovolji poho-ti svoje Ines. Nato je začel ponarejevati menice in verižiti ter se naposled vrgel na borzne špe-kulacije. Izrabljal je svoje stare zveze in pro-tekcije, dokler ni prišel na defraudacije in ve-like goljufije z zavarovalnimi posli. Vse zaradi ljubljene Ines! Končno so prišli ponj karabi-nerji. Igre je konec. Še v ječi skuša stavec Ines privezati na ta način nase, da jo obdolži soude-leženstva pri svojih goljufijah, da bi delila ječo z njim. Pa zaman. Marchese Bisogni mora izpiti grenki kelih sam, in sicer do dna. Zakaj stavec ni ubil samo moralno, njegova Ines ga je upro-pastila tudi telesno: mož je dobil hrbenično tobes, posledico spolnega okuženja. Tako se je končala žalostna ljubezenske norosti starega aristokrata.

75 urna borba s smrtjo na dnu morja

»Slovenec« je že svojčas obširno popisal, kako se je potopila ameriška podmornica »S 4«. Sedaj imamo pred seboj obširno in točno poro-čilo, ki ga je napravil korvetni kapitan Ed-vard Ellsberg, ki je vodil žal brezuspeš-ne rešilno akcijo. Dne 17. decembra, to je v so-boto ob 15.37, ko se je podmornica 33 m glo-boko na morsko dno potopila, se ni mogla za-četi nobena rešilna akcija, dasi je bilo mesto nesreče točno znano, ker je morje bilo tako razburkano, da se potapljači niso mogli spustiti vanj. Ti so začeli svoje delo šele naslednji dan, v nedeljo dopoldne. Prepričali so se kmalu, da je večina posadke, obstoječa iz 55 ljudi, mrtva, da pa se nahaja nekaj mož na skrajnem delu pramca, kjer moli ven skrajni del cevi za izpro-ženje torpeda. Čuli so namreč z mikrofonskimi aparati, ki so jih imeli seboj, neke udarce iz notranjosti pramca. Neki potapljač pa je prišel na misel, da je s kladvom začel tolči po pod-mornici Morsejeva znamenja, na katera je dobil tudi odgovor, ki se je glasil:

»Moremo še dihati. Podvizajte se. Koliko časa mislite, da boste potrebovali?«

Nato so potapljači skušali v torpedno cev pc ceveh iznad morske površine uvesti zrak, kar se je pa moralo opustiti, ker je skozi na-pravljeno usvedrino prodirala voda, eden iz-med potapljačev pa, ki se je s tem delom bavil, se je tako zapletel v vrvi, da so ga komaj rešili. Okoli polnoči je »bootzman« Fitch iz podmornika javil svoje ime in imena peterih ljudi, ki so z njim vred bili živi pokopani. Čez eno uro pa je javil:

»Voda udara in je visoka 45 cm. Zrak je stra-hovito slab.«

Potem se je morje zopet tako razburkalo, da ni bilo več mogoče pošiljati na dno potap-ljačev. Medtem časom je podmornica »S 8« pošiljala svoji nesrečni tovarišici znamenja s po-močjo zvona za podmorsko signaliziranje, ka-tera so mornarji »S 4« točno sprejemali s po-močjo mikrofona, ki so ga imeli pri sebi. V po-nedeljek ob 9.38 je Fitch signaliziran, da so posodo s kisikom že izpraznili in vprašal: »Ali nam morete poslati kisika?« Ker se ni moglo ničesar storiti, se je

razgovor s potopljenici nadaljeval:

»Dva močna dvigalca se bližata.« — »Od-kod prihajata?« vpraša Fritch. — »Iz New-yorka. Ali boste imeli dosti zraka do zvečer?« — »Imeli ga bomo še do 18. ure. Javite nam,

koliko kaže vaša ura?« — »10.05.« — »Kakšno je vreme?« — »Morje je razburkano, veter je močen.«

»Nimamo torej nobenega upanja?«

»Imate. Delamo vse, kar je mogoče.« Toda upanja v resnici ni več bilo. Četudi bi se morje umirilo in bi dvigalo prišlo na mesto, ter bi se mogle pritrditi na podmornico debele verige, da jo dvignejo, bi delo trajalo najmanj 24 ur. Medtem se je šestorica potopljenih mornarjev tesno naslonila na stene podmornice ter držala glave kvišku nad vodo, ki je čedaljebolj udirala, se ni premaknila in zadrževala kolikor mogoče dihanje, da bi čim manj trošila zrak, ki je bil itak pokvarjen. Fritch je računal, da bodo mogli živeti še ta dan, ponedeljek, to je 48 ur po ka-tastrofi. Medtem je podmornica slišala iz glo-bine samo še zelo slabe udarce. Četrtega dne, v torek, 10 minut po polnoči je »S 8« javil Fritch:

»Vaša žena in Vaša mati neprestano molita za Vas. Vsa Amerika moli za Vas. Ako ste slišali odgovorite.«

Odgovora na to ni bilo. Vprašanje so po-navljali neprestano do 6.10 zjutraj, ko je čula »S 8« odgovor na svoje vprašanje v obliki treh slabih udarcev. »S 8« je 10 minut pozneje ja-vila potopljeni ladji, da en potapljač zopet sku-ša pritrditi zračno cev na torpedno izpuščalo. Fritch na to ni nič odgovoril. Šele tekom dne

»No, že ti se pritožuješ nad vročino; kaj bi moral šele jaz, ko imam glavo dvakrat bližje soln-ca kot ti.«